

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Pobyt cizinců na území České republiky v právní
teorii a praxi**

Magdalena Dubaniewicz

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Magdalena Dubaniewicz

Podnikání a administrativa

Název práce

Pobyt cizinců na území České republiky v právní teorii a praxi

Název anglicky

Residence of foreigners in Czech Republic in legislation and practice

Cíle práce

Posouzení zákonné úpravy týkající se pobytu cizinců na našem území a přiblížit druhy pobytů

Zpřehlednění postupu a podmínky udělování státního občanství ČR a vydávání dokladů

Zjištění informovanost zaměstnanců správních úřadů

Porovnání občanů SR, EU a ostatních

Zhodnocení problematiky spojené se studiem a zaměstnáváním cizinců

Metodika

Studium právních předpisů

Vlastní zjištění

Studium odborné literatury

Konzultace se zaměstnanci cizinecké policie a krajského úřadu – odbor matrik

Statistické vyhodnocení získaných dat

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Doporučené zdroje informací

ISBN 978-80-250-2139-2 Cizinci v České republice, Český statistický úřad, 2011

ISBN 978-80-7201-869-7 Řešení otázek neoprávněného pobytu cizinců, situace v ČR a ve vybraných evropských zemích, Hradečská Pavla, Jelínková Marie, Čížinský Pavel, Valentová Eva, Holíková Klára, Rozumek Martin, Rozumková Pavla. Linde Praha, rok 2011

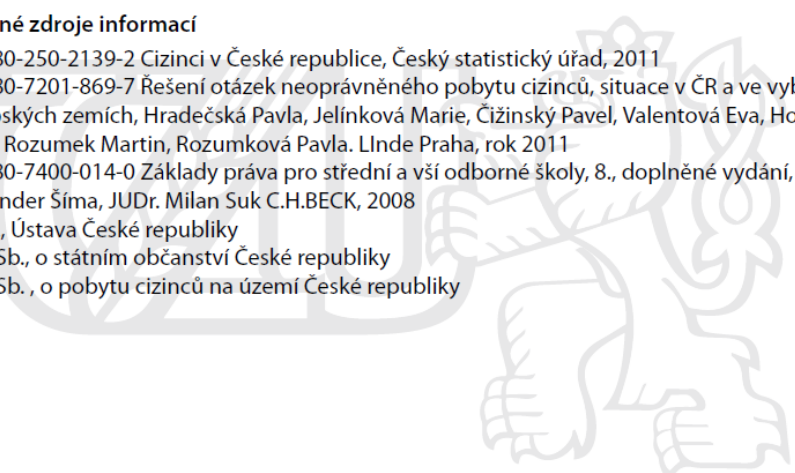
ISBN 978-80-7400-014-0 Základy práva pro střední a vší odborné školy, 8., doplněné vydání, JUDr.

Alexander Šíma, JUDr. Milan Suk C.H.BECK, 2008

1/1999 Sb., Ústava České republiky

186/2013 Sb., o státním občanství České republiky

326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Pavel Pikola, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 16. 9. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Pobyt cizinců na území České republiky v právní teorii a praxi" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13.3.2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Ing. Pavlu Pikolovi PhD., za ochotu, cenné rady a za věnovaný čas v průběhu zpracování mé bakalářské práce.

Pobyt cizinců na území České republiky v právní teorii a praxi

Residence of foreigners in Czech Republic in legislation and practice

Souhrn

Bakalářská práce s názvem „Pobyt cizinců na území České republiky v právní teorii a praxi“ posuzuje zákonnou úpravu pobytu cizinců na našem území a přibližuje druhy pobytů. K jednotlivým pobytům jsou přiloženy ukázky dokladů vydávané k těmto povolením. Obsahem je zhodnocení podmínek studia a předpoklady pro získání povolení k zaměstnání. Problematika studia a zaměstnávání cizinců je doplněna o statistické údaje.

Závěrečná práce mapuje nelegální pobyt cizinců a následně zjišťuje důsledky a příčiny tohoto dění. Odhaluje korupční jednání, stávající se v praxi.

Práce zpřehledňuje problematiku udělování českého státního občanství a popisuje postupy správních orgánů zabývajících se tímto odvětvím. Obsahem je pohled na přístup a informovanost úředníků.

V závěru je popsán praktický příklad problému týkající se udělení povolení k pobytu a rozbor k tomuto konkrétnímu vzoru. Praktický příklad poukazuje na problematiku účelových sňatků. Výstupem je návrh na zlepšení.

Klíčová slova: Legislativa České republiky
 Cizinec
 Druhy pobytů cizinců
 Doklady cizinců
 Státní občanství
 Studium cizinců
 Zaměstnanost cizinců
 Odbor azylové a migrační politiky
 Oddělení státního občanství a matrik

Summary

Bachelor thesis titled „Residence of foreigners in Czech Republic in legislation and practice assess statutory regulation of residence of foreigners in Czech Republic and describe types of residence. The individual residence are attached by examples of documents issued to such residence permit. Thesis contains appreciation evaluation study conditions and prerequisites for obtaining a work permit.

The thesis enters up illegal stay of foreigners and determines causes and consequences. Revealing corruption in practice. The project also clarifies the issue of granting Czech citizenship and describes the process which administrative agency involved in this industry make. The content is also the view of access and awareness of the officials.

At the end there is an actual instance regarding grant a residence permit. The actual instance pointing at problems of fictitious marriages. In conclusion there is a suggestion for improvement.

Keywords: Legislation of the Czech Republic
Foreigner
Types of residences
Documents of foreigners
Citizenship
Study foreigners in Czech Republic
Employment of foreigners
Department for Asylum and Migration Policy
Department of State Citizenship and Registry of the MOI

Contents

1. ÚVOD.....	9
2. CÍL PRÁCE A METODIKA.....	10
2.2. Metodika práce	10
3. LEGISLATIVA ČESKÉ REPUBLIKY	11
3.1. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů	11
3.2. Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád.....	12
3.3. Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky).....	13
4. KATEGORIZACE POBYTŮ.....	14
4.1. Přejídný pobyt	16
4.2. Dlouhodobý pobyt	17
4.2.1. Pobyt za účelem studia	18
4.2.2. Návrh zákona o zpoplatnění studia cizincům studijícím v českém jazyce ..	21
4.2.3. Pobyt za účelem zaměstnání či podnikání	23
4.2.4. Povolení k zaměstnání	25
4.3. Trvalý pobyt.....	25
5. SPRÁVNÍ ORGÁNY VE VĚCI UDĚLOVÁNÍ POVOLENÍ K POBYTU	29
6. ILEGÁLNÍ POBYT.....	31
6.1. Vliv nelegálního pobytu cizinců	34
7. KRIMINALITA ETNICKÝCH MENŠIN A CIZINCŮ	36
8. STÁTNÍ OBČANSTVÍ	37
8.1. Nabytí státního občanství.....	40
8.1.1. Podmínky pro udělení státního občanství.....	41
9. MIGRACE A STÁTNÍ OBČANSTVÍ.....	44
10. PROBLEMATIKA CIZINCŮ Z POHLEDU STÁTU.....	46
11. PROBLÉMY CIZINCŮ	49
11.1. Případ z praxe	49
12. ZÁVĚR.....	54
13. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
14. SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK.....	58

1. ÚVOD

Stále častěji se setkáváme s diskuzí spojené s migrací, přistěhovalectvím, nekontrolovatelným pohybem osob a všeobecně otázkou cizinců.

Od roku 1989 je česká migrační politika stále ještě v procesu formování a ladění. V devadesátých letech, po otevření hranic český stát vůbec nekontroloval pohyb osob a nijak jej nereguloval. Tyto nedostatky se odráží i v dnešní době, některé případy se můžou projevit ještě dnes a dnešní právní legislativa si s nimi neví rady. Rok 2000 přinesl zpřísnění imigrace. Česká republika se tak snažila přizpůsobit požadavkům na vstup do Evropské Unie. V tomto roce byla přijata novela zákona o pobytu cizinců, která omezovala především pobyt osob ze třetích zemí. Hlavní změna přišla se vstupem České republiky do Evropské unie. Cizinci byli poté kategorizováni jako občané EU a občané třetích zemí, pro kategorie platily odlišné podmínky. Také začlenění ČR do Schengenského prostoru a otevření státních hranic souvisí s problematikou cizinců. Otevření přináší zvýšení nedokumentovaných osob na našem území.

Migrace je upravována několika zákony, jak českými, tak evropskými. Základ můžeme najít již v právu ústavním¹. Legislativa je velmi složitá a je obtížné se v ní orientovat. To přináší mnoho problémů pro stát i pro cizince. V jednom roce proběhne přibližně třicet změn, dodatků, v zákoně o pobytu cizinců. Každá taková změna nepřináší zlepšení, ale komplikaci, kdy se úředníci musí přizpůsobit nové úpravě. Tyto změny působí chaos v praxi. Čím složitější systém, tím větší zmatek.

Spletitost napomáhá ukrýt korupční fungování úřadů zabývajících se touto problematikou. Můžeme uvést příklad, kdy úředníci poskytli za úplatek výsledky testů z českého jazyka pro získání trvalého pobytu.²

Migrace sebou nese spoustu nesnází jak pro stát, tak pro cizince. Stát řeší nelegální zaměstnávání, nelegální migraci, vždy ale trestá cizince, nezaměří se na proces podávání žádostí, přitom již tam dochází k nelegálnímu jednání. Aktuálním problémem je zdravotní pojištění cizinců. Z druhé strany cizinci mají trápení s úřady, s neinformovaností a postojem hostitelské země.

¹ Listina základních práv a svobod: čl. 14. In: 2/1993 Sb.

² Za korupci při získání pobytu cizinců obviněno 15 lidí. [online]. 12.2.2014 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-korupci-pri-ziskani-pobytu-cizincu-obvineno-15-lidi/r~cb81250893d511e3ab550025900fea04/>

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1. Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je zpřehlednit a posoudit zákonnou úpravu týkající se pobytu cizinců na našem území a identifikovat druhy možných pobytů.

Předložená práce dále vyjmenovává a poukazuje doklady vydávané k těmto udělovaným pobytům a mapuje postup státních orgánů při procesu udělování povolení k pobytu cizincům.

Dílčím cílem práce je zhodnocení podmínek studia cizinců v České republice a jejich zaměstnávání.

Výstupem této práce je zpřehlednění postupů a podmínek pro udělování státního občanství ČR cizincům.

2.2. Metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. Při zpracování teoretické části bakalářské práce je čerpáno především z legislativy České republiky a legislativy Evropské Unie, ze které česká legislativa vychází. Dále je tato část vypracována na základě odborné literatury a internetových webů úřadů zabývajících se touto problematikou - internetová stránka policie ČR, Ministerstva vnitra. V průběhu psaní práce jsem sledovala statistické údaje o pobytu cizinců a o nabývání českého státního občanství na stránkách českého statistického úřadu.

V praktické části práce jsem čerpala z vlastních zkušeností, které jsem nabyla při získání českého občanství udělením. Ke sběru dat jsem použila vlastní konzultací s cizinci studujícími na české vysoké škole a také s rodinou cizinců žijící v Praze.

3. LEGISLATIVA ČESKÉ REPUBLIKY

Nejdůležitějším zákonem, který se zabývá problematikou pobytu cizinců je zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Tento zákon byl naposledy novelizován roku 2011.

3.1. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

Tento zákon upravuje v návaznosti na přímo použitelný právní předpis Evropských společenství³ podmínky vstupu cizince⁴ na území České republiky a vycestování cizince z území, stanoví podmínky pobytu cizince na území a vymezuje působnost Policie České republiky (dále jen "policie"), Ministerstva vnitra (dále jen "ministerstvo") a Ministerstva zahraničních věcí v této oblasti státní správy.

Úprava vstupu, pobytu a vycestování občana Evropské unie⁵ se vztahuje i na občana státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropským společenstvím⁶ a na občana státu, který je vázán Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru⁷, pokud tato smlouva nestanoví jinak.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

⁴ Cizincem se dle zákona č. 326/1999 Sb., rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.

⁵ Evropská unie je ojedinělé hospodářské a politické společenství 28 evropských zemí, jejichž území tvoří dohromady velkou část evropského kontinentu. Česká republika se stala členem v roce 2004.

⁶ Například Smlouva Evropských společenství a členských států na straně jedné a Švýcarskou konfederací. Tato smlouva se týká volného pohybu osob mezi těmito státy. Nabyla účinnosti od 1.6.2002.

⁷ Přílohy V a VIII Smlouvy o Evropském hospodářském prostoru. V příloze V. se smluvní strany shodují na potřebě podporovat zlepšení životních a pracovních podmínek pracovníků. Hlava VIII. pojednává o finančních mechanismech. S cílem podporovat trvalé a vyvážené posilování hospodářských a obchodních vztahů se zde smluvní strany dohodly na potřebě snižovat hospodářské a sociální rozdíly mezi svými regiony.

Tento zákon se nevztahuje na cizince, který:

- a) je žadatelem o udělení mezinárodní ochrany, azylantem anebo osobou požívající doplňkové ochrany⁸ nebo podal proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany kasační stížnost, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak,
- b) pobývá na území na základě zvláštního právního předpisu upravujícího přechodný pobyt cizích ozbrojených sil na území⁹,
- c) požádal Českou republiku o udělení oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území, a cizince, který pobývá na území na základě uděleného oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis¹⁰ nestanoví jinak.

3.2. Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád

Správní řád je základním pramenem pro správní řízení.

Tento zákon obsahuje zásady, principy a postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků¹¹ a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.

Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.

Výsledek projednávání věci správním orgánem nazýváme správním rozhodnutím.

⁸ **O azylu.** In: 325/1999 Sb.

⁹ **O pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky.** In: 310/1999 Sb.

¹⁰ **O dočasné ochraně cizinců.** In: 221/2003 Sb

¹¹ **O obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.** In: 128/2000 Sb.

O krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.. In: 129/2000 Sb.

O hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. In: 131/2000 Sb.

3.3. Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)

Tento zákon upravuje způsoby nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, prokazování a zjišťování státního občanství České republiky, vydávání osvědčení o státním občanství České republiky (dále jen „osvědčení“), vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství České republiky, a přestupky na úseku státního občanství.¹²

Dále se problematikou cizinců žijících na území České republiky zabývají zákony:

- a) Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu
- b) Zákon č. 273/2008 Sb., o policii České republiky
- c) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- d) Zákon č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů

A mnoho dalších.

¹² **O státním občanství:** § 1. In: *186/2013 Sb.*

4. KATEGORIZACE POBYTŮ

Druhy cizineckých pobytů popisuje zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

Po vstupu České republiky v roce 2004 do Evropské unie členíme cizince takto:

1. Občané členských států Evropské unie¹³ a dalších států, kteří jsou vázáni smlouvou o Evropském hospodářském prostoru¹⁴

Cílem smlouvy o Evropském hospodářském prostoru je posílit hospodářské a obchodní vztahy mezi Evropským společenstvím a zeměmi Evropského sdružení volného obchodu (ESVO). Dohoda částečně rozšiřuje čtyři svobody pohybu na společném trhu na tyto státy a zavádí režim obchodu. Režim obchodu má zajistit dodržování pravidel hospodářské soutěže. Smlouva nezakládá trh bez hranic ani celní unii.

Smluvní strany se dohodly na posílení některých oblastí spolupráce, zejména výzkumu a vývoje, životního prostředí, sociální politiky a vzdělávání.

Dohoda zavádí zásadu volného pohybu pracovníků, zaměstnanců i osob samostatně výdělečně činných. Státní příslušníci členských států Evropského společenství a zemí ESVO mají právo se svobodně pohybovat za účelem hledání a vykonávání zaměstnání na území států, jež jsou stranami dohody. Pokud byli v zemi zaměstnání, mají právo se v ní usadit.

Pracovníci mají právo na rovné zacházení v oblasti zaměstnání, odměňování a mají stejné pracovní podmínky. Volný pohyb musí být usnadněn sjednocením ustanovení týkajících se

¹³ Hospodářskou spolupráci založením Evropské unie zahájili v roce 1951 Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. Postupně se připojili další evropské země. Česka republika vstoupila do Evropské unie 1. května 2004. Spolu s Českou republikou podepsali v roce 2014 spolupráci Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Malta, Maďarsko, Polsko, Slovinsko a Slovensko. V současné době má společenství 28 členů, po přistoupení Chorvatska v červenci 2013. Zbývajících státy jsou Bulharsko, Dánsko, Finsko, Irsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, Španělsko a Švédsko.

¹⁴ **Rozhodnutí Rady a Komise 94/1/ES**, ESUO ze dne 13. prosince 1993 o uzavření Dohody o Evropském hospodářském prostoru mezi Evropskými společenstvími, jejich členskými státy a Rakouskou republikou, Finskou republikou, Islandskou republikou, Lichtenštejnským knížectvím, Norským královstvím, Švédským královstvím a Švýcarskou konfederací (Úř. věst. L 1 ze dne 3.1.1994)

přístupu k práci, sociálnímu zabezpečení a uznávání diplomů či osvědčení a také akademických titulů.

Právo usazování se týká soukromých osob i společností. Umožňuje zakládání agentur, dceřiných společností a poboček usazených na území jedné nebo druhé strany.¹⁵

2. Občané třetích zemí

Občanem třetí země je občan státu, který není členem Evropské unie, občanem Islandu, Lichtenštejnska, Norska či Švýcarska.

Občané třetích zemí jsou povinni ohlásit svoji přítomnost na území ČR příslušnému odboru cizinecké policie dle místa pobytu v ČR ve lhůtě do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území. V případě, že cizinec přijíždí do ČR k vyzvednutí povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, může ohlašovací povinnost splnit ve stejné lhůtě též na pracovišti Ministerstva vnitra ČR, kde zároveň splní své povinnosti týkající se pořízení biometrických údajů.

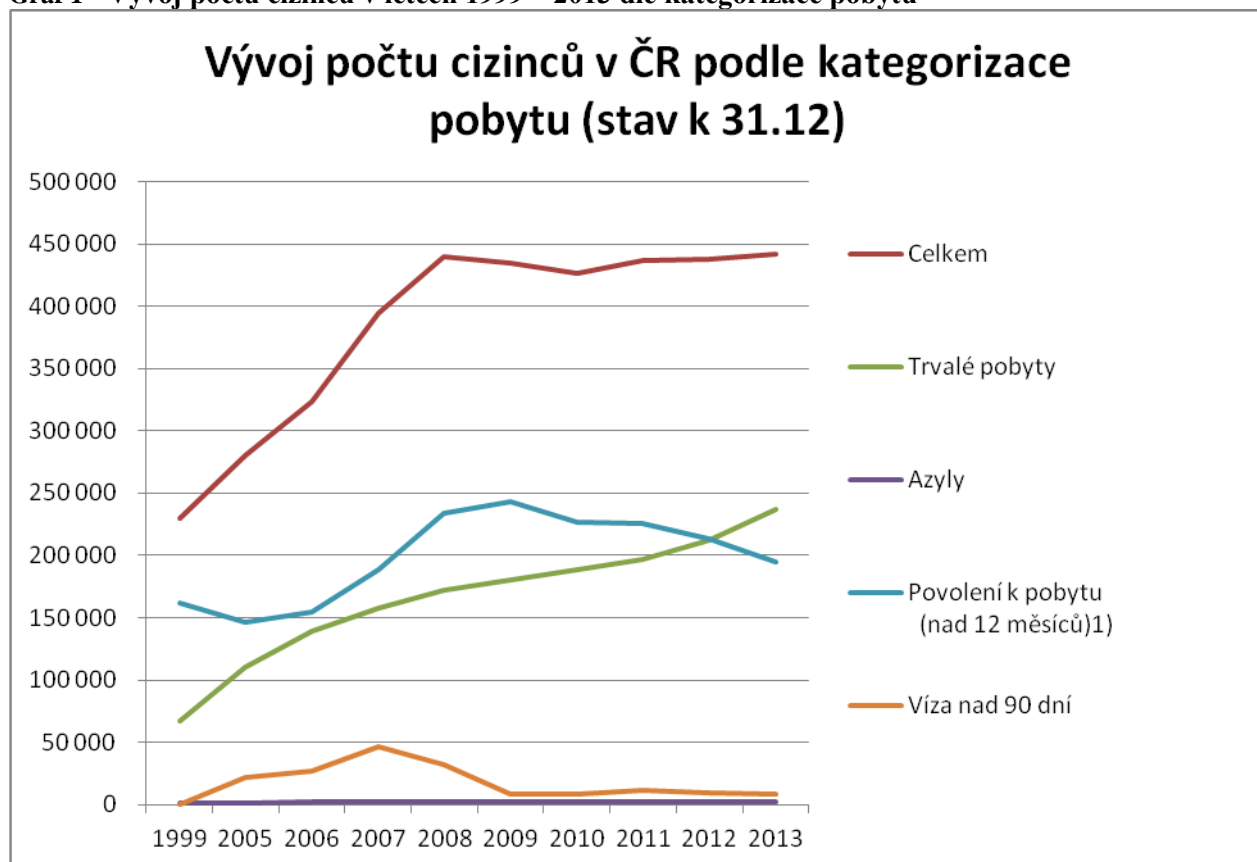
Cizinci mohou na našem území pobývat krátkodobě či dlouhodobě. Dále na základě víza či bez registrace.

Odbor cizinecké policie plní úkoly zejména v oblasti pobytové kontroly, rozhoduje v rozsahu své působnosti o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti, rozhoduje v rozsahu své působnosti o přestupcích a správních deliktech, provádí hraniční kontrolu, rozhoduje o udělení krátkodobého víza na hraničním přechodu, rozhoduje o odepření vstupu cizince na území nebo o zrušení platnosti víza, v souvislosti s rozhodnutím o odepření vstupu cizinci na území provádí nezbytné úkony s cílem zajistit, aby cizinec bez zbytečného odkladu vycestoval zpět do zahraničí, rozhoduje o odepření vycestování z území.¹⁶

¹⁵ **Dohoda o Evropském hospodářském prostoru.** [online]. [cit. 2014-08-08]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/living_and_working_in_the_internal_market/em0024_cs.htm

¹⁶ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů:** § 164. In: 326/1999 Sb

Graf 1 - Vývoj počtu cizinců v letech 1999 – 2013 dle kategorizace pobytů

Zdroj: Vývoj počtu cizinců v ČR dle kategorizace pobytu [online]. 31.12.2013 [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: www.czso.cz

4.1. Přechodný pobyt

Cizinec pobývá na území přechodně po překročení státních hranic České republiky, kdy je ukončena hraniční kontrola, pokud je kontrola prováděna. Pokud ne, přechodný pobyt začíná překročením státních hranic. Zákon také říká, že cizinec pobývá na území přechodně ode dne narození na území ČR. To platí za podmínek stanovených zákonem o pobytu cizinců.¹⁷

¹⁷ § 88 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů nám říká: „Narodí-li se cizinec na území, považuje se jeho pobyt na tomto území po dobu pobytu jeho zákonného zástupce, nejdéle však po dobu 60 dnů ode dne narození, za přechodný, není-li dále stanoveno jinak“

Cizinec může pobývat na území přechodně:¹⁸

- a) bez víza¹⁹,
- b) na základě krátkodobého víza²⁰ uděleného podle přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství²¹,
- c) na základě dlouhodobého víza, povolení k dlouhodobému pobytu nebo povolení k přechodnému pobytu, nebo
- d) na základě výjezdního příkazu.

Ministerstvo vnitra vydá občanovi Evropské unie na jeho žádost potvrzení o přechodném pobytu na území, pokud zde občan Evropské unie bude pobývat dobu delší než 3 měsíce²² a pokud neohrozí bezpečnost státu nebo závažným způsobem nenaruší veřejný pořádek.²³

4.2. Dlouhodobý pobyt

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je oprávněn podat cizinec, který na území pobývá na vízum k pobytu nad 90 dnů. Pokud hodlá na území přechodně pobývat po dobu delší než 6 měsíců a trvá-li stejný účel pobytu.²⁴

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu jste oprávněn podat na území na pracovišti MV ČR - odboru azylové a migrační politiky.

¹⁸ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů:** §17. In: 326/1999 Sb.

¹⁹ Přechodný pobyt bez registrace platí pouze pro občany Evropské Unie a jejich rodinné příslušníky.

²⁰ Dle § 20 (2) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů krátkodobé vízum na hraničním přechodu uděluje a do cestovního dokladu vyznačuje policie.

²¹ **O kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).** In: *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009*, ze dne 13. července 2009. Vízový kodex je právním rámcem pro výkon vízové politiky v oblasti krátkodobých schengenských víz ve státech tvořících schengenský prostor. Vízový kodex má formu nařízení a jako takový se svým vstupem v účinnost dne 5. dubna 2010 stal součástí českého práva.

²² **O právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.** In: *Směrnice Rady 2004/38/ES*, 29. duben 2004

²³ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů:** §87. In: 326/1999 Sb.

²⁴ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů:** §42(1). In: 326/1999 Sb

Účely dlouhodobého pobytu:

- a) Pobyt za účelem společného soužití rodiny²⁵
- b) Pobyt za účelem studia²⁶
- c) Pobyt rezidenta jiného členského státu EU²⁷
- d) Pobyt za účelem ochrany na území²⁸
- e) Pobyt za účelem vědeckého výzkumu
- f) Pobyt za účelem zaměstnání či podnikání
- g) Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění pobytu na území

4.2.1. Pobyt za účelem studia

Studiem pro tento účel se rozumí studium středních a vyšších odborných škol, dále konzervatoří, studium v akreditovaných studijních programech na vysoké škole podle vysokoškolského zákona, účast na jazykové a odborné přípravě ke studiu akreditovaného studijního programu vysoké školy organizované veřejnou vysokou školou, účast

²⁵ **O právu na sloučení rodiny.** In: *Směrnice Rady 2003/86/ES*, ze dne 12. září 2003 Cílem směrnice je stanovit společná pravidla v oblasti práva na sloučení rodiny. Jde o to, umožnit členům rodiny státních příslušníků třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území Evropské unie (EU), aby se s nimi spojili ve členském státě, kde pobývají. Cílem je ochránit celistvost rodin a usnadnit integraci státních příslušníků třetích zemí. Směrnice se nevztahuje na Irsko, Dánsko a Spojené království. Současně nevylučuje případně příznivější podmínky uznané vnitrostátními právními předpisy.

²⁶ **O podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby.** In: *Směrnice Rady 2004/114/ES*, ze dne 13. prosince 2004. J edním z cílů Společenství v oblasti výchovy je podporovat Evropu, aby byla významným světovým centrem pro studium a odborné vzdělávání. Podpora mobility státních příslušníků třetích zemí do Společenství za účelem studia je klíčovým faktorem této strategie, jejímž cílem je sblížení vnitrostátních právních předpisů o podmínkách vstupu a pobytu. Tato směrnice stanoví pravidla týkající se postupů pro přijímání státních příslušníků třetích zemí na dobu delší než tři měsíce za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby na území členských států. Směrnice rozlišuje čtyři kategorie státních příslušníků třetích zemí: studenti, žáci, neplacení stážisté, dobrovolníci.

²⁷ **O právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícím rezidenty.** In: *Směrnice Rady 2003/109/ES*, ze dne 25. listopadu 2003

²⁸ **Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území.** In: *Směrnice Rady 2004/81/ES*, ze dne 29. dubna 2004 týkající se vydávání povolení k pobytu občanům třetích zemí, kteří se stali oběťmi obchodování s lidmi nebo kteří se stali objekty převaděčství a spolupracují s příslušnými orgány. vydá ministerstvo na žádost cizinci, který je

a) pravděpodobnou obětí trestného činu obchodování s lidmi (§ 232a trestního zákona), nebo
b) osobou, pro kterou bylo organizováno anebo umožněno nedovolené překročení státní hranice (§ 171a a 171d trestního zákona), nebo osobou, které bylo napomáháno k neoprávněnému pobytu na území (§ 171a a 171d trestního zákona), jejíž svědectví je významné pro odhalení pachatele nebo organizované skupiny zabývající se organizováním anebo umožněním nedovoleného překročení státní hranice nebo napomáháním k neoprávněnému pobytu na územ

na jazykovém a odborném kurzu pořádaném v rámci programu Evropské unie nebo na základě mezinárodní smlouvy, odborné praxe, dále studijní pobyty osob odpovědných za vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů.²⁹

K žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia je cizinec povinen předložit cestovní doklad, doklad potvrzující účel pobytu na území, doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území, fotografie. Také musí předložit souhlas rodiče, popřípadě jiného zákonného zástupce nebo poručníka, s jeho pobytem na území, je-li nezletilý. Prokázat zajištění prostředků k pobytu na území, jde-li o studium na vysoké škole nebo neplacenou odbornou praxi. Na požádání předložit náležitosti dle § 31 odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb.³⁰

Tabulka 1-Přehled studujících cizinců na Pražských vysokých školách

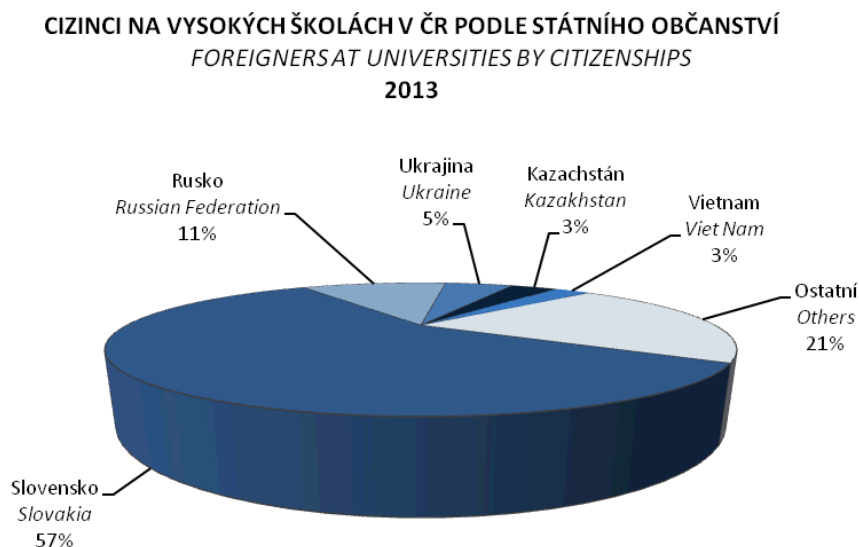
Studující na veřejných vysokých školách v Praze podle státního občanství v akademickém roce 2013/2014			
Vysoká škola	Počet českých studentů	Počet zahraničních studentů	Podíl studujících cizinců (%)
ČZU	20 832	1 424	6,4
VŠE	14 094	3 121	18,6
ČVUT	19 134	2 408	11,2
UK	40 925	7 275	15,1
VŠCHT	3 652	738	16,8

Zdroj: *Studující na pražských vysokých školách podle státního občanství; 2013/14: vlastní zpracování* [online]. 10.12.2014 [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: www.czso.cz

²⁹ **Náležitosti žádosti o dlouhodobé vízum za účelem studia.** [online]. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-skoly.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>

³⁰ Dle uvedeného paragrafu musí předložit výpis z rejstříku trestů, lékařskou zprávu.

Graf 2 - Studenti VŠ - cizinci dle státního občanství (2013)

Zdroj: *Cizinci na vysokých školách v ČR podle státního občanství* [online]. 10.12.2014 [cit. 2015-02-19].
Dostupné z: www.czso.cz

Jak můžeme v grafu vidět, cizinci studující na českých vysokých školách jsou převážně ze Slovenska, z Ruska, Ukrajiny, a nebo z Vietnamu. Největší počet studujících cizinců zaznamenáváme na Univerzitě Karlově. Nejvyšší poměr cizinců zaznamenává Vysoká škola ekonomická v Praze.

Podmínky pro studium cizinců určují mezinárodní smlouvy, zákon o pobytu cizinců³¹ a dále zákon o vysokých školách³².

V České republice se uplatňuje princip rovného postavení studentů. To znamená, že zahraniční student studuje za stejných podmínek jako student český, pokud studuje v českém jazyce. V případě, že cizinec studuje v cizím jazyce, hradí poplatky ve výši, kterou určuje statut veřejné vysoké školy.

³¹ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.** In: 326/1999 Sb

³² **O vysokých školách.** In: 111/1998 Sb.

Podle české právní legislativy a ostatních stanov může cizinec získat bez komplikací povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Systém i úředníci jsou tomu nakloněni.

4.2.2. Návrh zákona o zpoplatnění studia cizincům studijícím v českém jazyce

Poslankyně Kristýna Zeliňková usiluje o novelu zákona, který by pravděpodobně usměrnil počet studentů navštěvujících české vysoké školy. Jedná se o zpoplatnění studia v českém jazyce pro uchazeče, kteří nejsou občané české republiky nebo nemají trvalý pobyt na území Evropské unie. Důvodem je především fakt, že zahraniční studenti nijak nepřispívají do státního rozpočtu. Další příčinou jsou místa pro české studenty. Značná část zahraničních studentů po absolvování vysoké školy opouští naši republiku a jejich studium zde tedy není pro nás přínosem.

Odborné názory na tento zákon se liší.

Pro je například Václav Klaus mladší, expert pro oblast školství: *„Vysoké školy stojí daňové poplatníky přes 20 miliard korun ročně. To znamená, že nejsou zadarmo. Máme takový silný zájem na výuce dospělého, Tatara?“*

Mluvčí vysokých škol mají opačný názor.

Dle mluvčí Českého vysokého učení technického zahraniční student pomáhají vytvářet žádoucí pestrost mezinárodního spektra a vyrovnávají úbytek českých studentů spojený s demografickým poklesem.

„Chceme-li, aby se naše univerzity umísťovaly v popředí žebříčků světových univerzit, nemůžeme zároveň litovat, že zahraniční studenti zabírají místo českým studentům. Buď budeme celosvětově kvalitní, nebo provinciální. Zahraniční uchazeči a studenti přispívají k tomu, že můžeme přijímat skutečně kvalitní zájemce o studium,“ řekl mluvčí České zemědělské univerzity Josef Beránek.

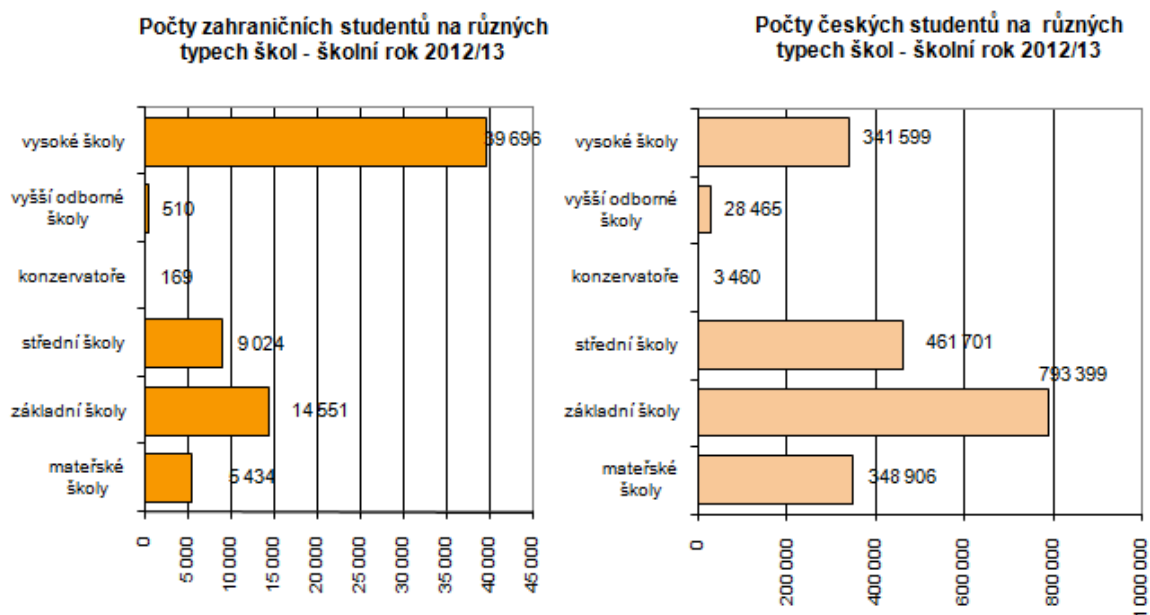
Ministerstvo školství podle jeho mluvčí Kláry Bílé prozatím žádné změny v novele zákona neplánuje a studium pro zahraniční studenty bude tedy nadále zdarma.³³

Z informací, které byly zjištěny pomocí rozhovoru s cizinci studujícími na České zemědělské univerzitě je patrné, že počet studentů na vysokých školách by klesl. Oslovila jsem jedenáct studentů. Čtyři studenty z Ruska, čtyři z Kazachstánu, dva z Ukrajiny a jednu studentku z Běloruska. Osm studentů odpovědělo, že by v případě zpoplatnění studia vysokou školu v České republice neabsolvovalo. Pouze čtyři studenti – všichni z Ruské republiky odvětili, že by ve studiu nadále pokračovali a platba studia by je neodradila ani nijak neomezila.

Dle mého názoru, pokud by tento zákon nabyl účinnosti, jednalo by se o diskriminaci vůči cizincům, kteří úspěšně absolvovali přijímací řízení a jejichž studijní výsledky jsou v některých případech lepší než výsledky Čechů. Setkala jsem se se studentkou z Ukrajiny, která měla skvělé výsledky na naší vysoké škole, jako motivaci uvedla, že se nechce vrátit do své původní země a toto je její příležitost a jediná šance se nevrátit. Ve většině případů však dochází k tomu, že zahraniční student pouze vysokou školu navštěvuje, nijak se nesnaží a vlastně mu ani na výsledcích nezáleží. V takovémto případě zahraniční student zabírá místo českému studentovi, který by po absolvování byl atraktivnější pro tuzemský pracovní trh. Souhlasím, aby stát finančně podporoval studující cizince, kteří mají studijní průměr do 1,8 včetně. Pro ostatní by mělo být studium zpoplatněno.

³³ **Poslankyně chce cizincům zpoplatnit studium v češtině.** [online]. [cit. 2014-10-21]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/351100-poslankyne-chce-cizincum-zpoplatnit-studium-v-cestine.html>

Graf 3 - Srovnání počtu zahraničních studentů a českých studentů na různých typech škol

Zdroj: *Cizinci: Vzdělávání* [online]. [cit. 2015-02-19] Dostupné z: www.czso.cz

4.2.3. Pobyt za účelem zaměstnání či podnikání

Podmínky zaměstnávání cizinců na území České republiky upravují především dva obecné zákony. Zákon o zaměstnanosti³⁴ a zákon o pobytu cizinců³⁵.

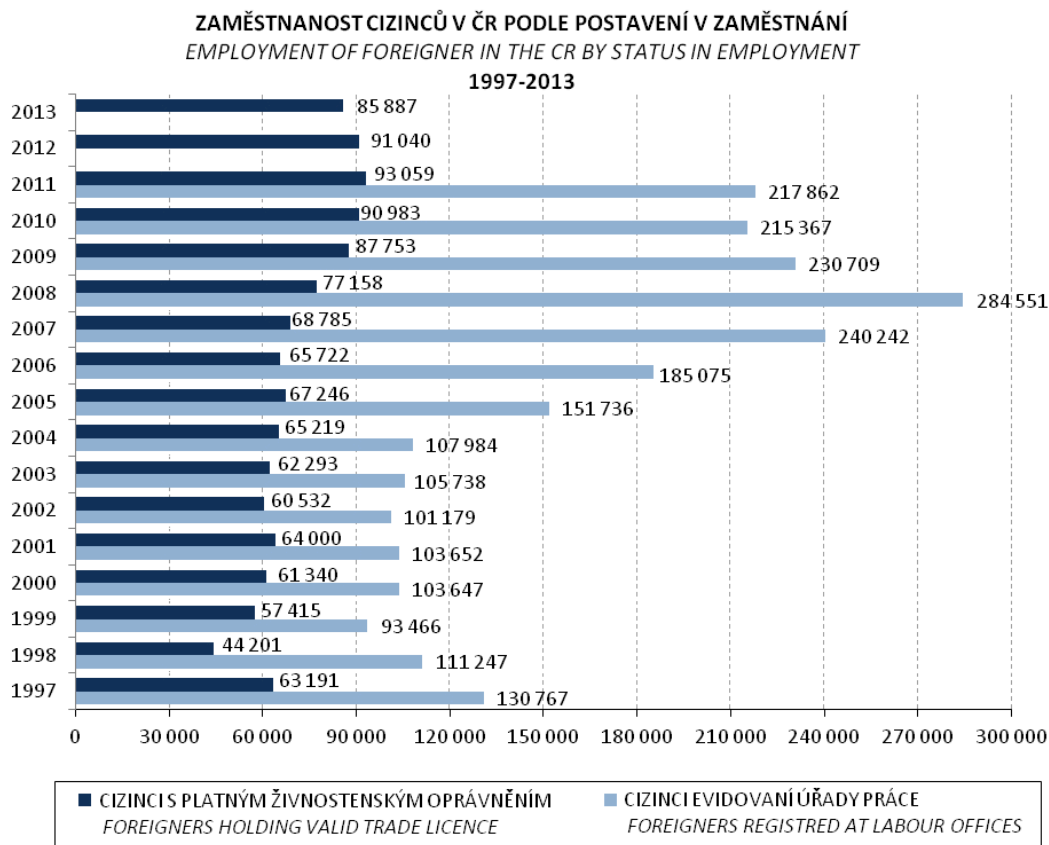
Cizinci mají stejné právní postavení v právních vztazích upravených zákonem o zaměstnanosti, jako občan České republiky.³⁶

³⁴ **O zaměstnanosti.** In: 435/2004 Sb.

³⁵ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.** In: 326/1999 Sb

³⁶ **O zaměstnanosti: § 3(2) a § 3(3).** In: 435/2004 Sb

Graf 4 – Počet zaměstnaných cizinců v České republice

Zdroj: *Zaměstnanost cizinců podle postavení v zaměstnání; 1997 - 2013* [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: www.czso.cz

Z posledních statistických údajů můžeme vidět, že v roce 2013 bylo v České republice **85 887** ekonomicky aktivních jedinců. Od roku 2012 český statistický úřad eviduje pouze cizince s platným živnostenským oprávněním.

U většiny cizinců dochází k zaměstnávání na horších pracovních pozicích než odpovídá jejich vzdělání. Je to způsobeno tím, že úřady práce v praxi mnohdy nefungují ani pro naše občany, natož pro občany cizích zemí, kde je vhodné zprostředkování zaměstnání mnohem

náročnější. Cizincům zde není věnována zvýšená pozornost, jako například v Nizozemí³⁷ či Švédsku^{38, 39}.

4.2.4. Povolení k zaměstnání

Aby mohl cizinec na našem území pracovat nebo podnikat musí zažádat o povolení.

Takovýmto povolením se rozumí zaměstnanecká či modrá karta.

Zaměstnaneckou kartou se rozumí povolení k dlouhodobému pobytu opravňující cizince k přechodnému pobytu na území delšímu než 3 měsíce a k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána, nebo na pracovní pozici, ke které byl udělen souhlas ministerstva podle odstavce 7⁴⁰

Modrá karta opravňuje cizince k pobytu na území a k výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci⁴¹ po dobu v ní uvedenou.⁴²

4.3. Trvalý pobyt

Povolení k trvalému pobytu umožňuje cizinci pobývat na našem území v zásadě bez časového omezení. Jedná se o jistotu pro cizince, že již může být vyhoštěn jen z velmi závažných důvodů⁴³. Povolení se vydává na dobu deseti let. Prodlužování trvalého pobytu, narozdíl od prodloužování dlouhodobého pobytu, nebývá v praxi problémem. Cizinci s trvalým pobytem mají mnoho sociálních práv. V podstatě jsou skoro považováni za občana ČR. Od trvalého pobytu je to jen krůček k získání Českého občanství. Sociální

³⁷ V Nizozemí funguje tzv. Program dvojí cesty. Zahrnuje výuku jazyka, dobrovolné práce, odbornou přípravu a další aktivity.

³⁸ Zde fungují vládní vzdělávací programy.

³⁹ ŠTEFKO, Martin a Kristina KOLDINSKÁ. *Sociální práva cizinců*: Vyd. 1. V Praze: Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-464-3.

⁴⁰ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů**: §42g. In: 326/1999 Sb.

⁴¹ Za vysokou kvalifikaci podle dle zákona o pobytu cizinců považuje řádně ukončené vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, pokud studium trvalo aspoň 3 roky.

⁴² **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů**: §42i. In: 326/1999 Sb.

⁴³ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů**: § 120. In: 326/1999 Sb

práva souvisí s možností pracovat bez povolení k zaměstnání, přináší rovné zacházení v oblasti sociálního zabezpečení (důchodové a nemocenské pojištění).⁴⁴

Žádost o trvalý pobyt lze podat na příslušném pracovišti ministerstva vnitra České republiky.

Zákon o pobytu cizinců rozlišuje tři způsoby získání povolení k trvalému pobytu.

Povolení se vydá cizinci po pěti letech nepřetržitého pobytu na území. Do doby se započítává pobyt na území na dlouhodobé vízum, na základě povolení k dlouhodobému pobytu. Dlouhodobý pobyt za účelem studia se započítává jednou polovinou. Do doby pobytu podle odstavce 1 se započítávají i období nepřítomnosti cizince na území v průběhu této doby pobytu, pokud tato jednotlivá období nepřítomnosti nepřesáhla 6 po sobě jdoucích měsíců a pokud ve svém souhrnu nepřesáhla 10 měsíců, a dále období nepřítomnosti cizince na území, které nepřesáhlo 12 po sobě jdoucích měsíců, pokud byl cizinec pracovně vyslán do zahraničí. Povolení k trvalému pobytu se na žádost dále vydá cizinci, který splnil podmínku 5 let nepřetržitého pobytu na území členských států Evropské unie jako držitel modré karty, pokud jako držitel modré karty nepřetržitě pobývá na území po dobu nejméně 2 let.⁴⁵

Povolení k trvalému pobytu se po 4 letech nepřetržitého pobytu na území vydá na žádost cizinci, který na území pobývá v rámci přechodného pobytu po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany za podmínky, že nejméně poslední dva roky probíhalo poslední řízení o udělení mezinárodní ochrany, včetně případného řízení o kasační stížnosti, pokud tato stížnost byla podána v zákonné lhůtě. Do doby pobytu podle věty první se započítává doba pobytu na území na dlouhodobé vízum, na povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu a doba pobytu po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany, včetně případného řízení o kasační stížnosti. Povolení se vydá cizinci, který je mladší osmnácti let, nebo stačí šedesátipět let nebo se není schopen o sebe sám postarat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.⁴⁶

⁴⁴ **Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR.** 1. vyd. Editor Robert Trbola, Miroslava Rákoczyová. Brno: Barrister, 2011, 181 s. ISBN 978-808-7474-198.

⁴⁵ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů:** § 68. In: 326/1999 Sb

⁴⁶ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů:** § 67. In: 326/1999 Sb

Zastupitelský úřad může prominout podmínku předchozího pobytu na území v případě, že cizinec žádá o trvalý pobyt z humanitárních důvodů. Žadatelem je osoba, která dříve byla státním občanem ČR. Nebo je-li manželem azylanta, pokud manželství vzniklo před vstupem azylanta na území, je-li dítětem azylanta a je závislé na péči azylanta.

Graf 5 – Počet kladně vyřízených žádostí k trvalému pobytu v období od 1.1.2015 do 9.2.2015

Zdroj: Informace o stavu řízení: vlastní zpracování. [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-stavu-rizeni.aspx>

Obrázek 1– Průkaz o povolení k pobytu pro cizince ze třetích zemí

5. SPRÁVNÍ ORGÁNY VE VĚCI UDĚLOVÁNÍ POVOLENÍ K POBYTU

Ministerstvo vnitra je gestorem za problematiku mezinárodní migrace a mezinárodní ochrany v České republice, a to jak na úrovni legislativně - koncepční, analytické, tak i realizační. V rámci ministerstva za tuto oblast zodpovídá **odbor azylové a migrační politiky**.

Odbor azylové a migrační politiky převzal zajištění této agendy k 1.1.2011 od odboru cizinecké policie. Cizinecká policie měla na starost udělování povolení k pobytu a další pravomoci. V roce 2011 byla policie definitivně transformována a byla jí tato pravomoc odebrána ve prospěch ministerstva vnitra. O této transformaci rozhodl tehdejší ministr vnitra Radek John.⁴⁷

„Přesvědčily mne dva aspekty: úspornost a především protikorupčnost. Zvolená varianta přinese roční úsporu v personální oblasti ve výši 218,778 milionů Kč,“ řekl ministr vnitra Radek John.

Johnova myšlenka úspornosti byla vzájmě rozpočtu České republiky chválihodná, vyřešila protikorupčnost, avšak přinesla jiné překážky.

O převodu agendy se hovořilo již několik let, přechod však proběhl příliš rychle. Úřednice na nových zřízených pracovištích neměly prakticky žádné zkušenosti s problematikou cizinců, ani dnes nejsou úřednice plně zaškoleny pro tuto oblast. Samozřejmě největší chaos byl v roce 2011, ale ani po čtyřech letech nedochází k výraznému zlepšení. Konkrétně na pobočce IV probíhá kariérní růst velmi rychlým tempem. V době, kdy se úřednice naučí ovládat zákony, vyhlášky a má praxi, dostává se na lepší pracovní místo a dochází k novému zaškolování úřednice, která věci nerozumí. Vzniká tak potíže. Mnoho případů je velmi složitých, situace nejsou jednotvárné a úřednice nejsou schopné poradit a pomoci.

⁴⁷ **Ministr vnitra rozhodl o budoucnosti cizinecké policie.** [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ministr-vnitra-rozhodl-o-budoucnosti-cizinecke-policie.aspx>

Otázka protikorupčnosti je prozatím vyřešena. Do roku 2011 fungovalo udělování povolení na cizinecké policii, kde rozhodoval úředník, ihned na místě. Docházelo k úplatkům. Systém běžel způsobem, že cizinec žijící na našem území delší dobu znal pracovníky cizinecké policie. Cizinec zprostředkoval za finanční úplatu povolení k pobytu přes svého známého. Měsíčně například sepsal osmnáct žádostí k povolení k pobytu, přišel na cizineckou policii v zastoupení těchto žadatelů, předal úplatek a zaměstnanec policie dal zprostředkovateli razítka.

V současnosti o povolení nerozhoduje úředník na pobočce, ale nezávislý rozhodovatel, který se s uchazeči nikdy nesetkal.

Ovšem od převodu pravomocí se nedodržují lhůty s odkázáním na fakt, že rozhodovatelé mají mnoho žádostí.

Myslím, že v rámci úspornosti nebyl důvod přenechávat pravomoc jinému úřadu. Úřednice na odboru azylové a migrační politiky věci nerozumí, jsou neochotné až protivné. Systém mohl fungovat dále na cizinecké policii s výjimkou, že by razítka neudělovali zaměstnanci za přepážkou, ale nezávislá osoba.

Pracovní náplní cizinecké policie zůstává povinnost ohlašovací a veškeré náležitosti týkající se krátkodobých pobytů.

Odbor azylové a migrační politiky se skládá z několika oddělení. Zahrnuje oddělení zahraničních vztahů a informací o zemích původu, oddělení mezinárodní ochrany, oddělení podpory pobytů a víz, oddělení pobytového správního řízení, oddělení pobytu cizinců ve všech krajských městech, oddělení migrace, oddělení azylu.⁴⁸

⁴⁸ **Odbor azylové a migrační politiky**. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/odbor-azylove-a-migracni-politiky.aspx>

6. ILEGÁLNÍ POBYT

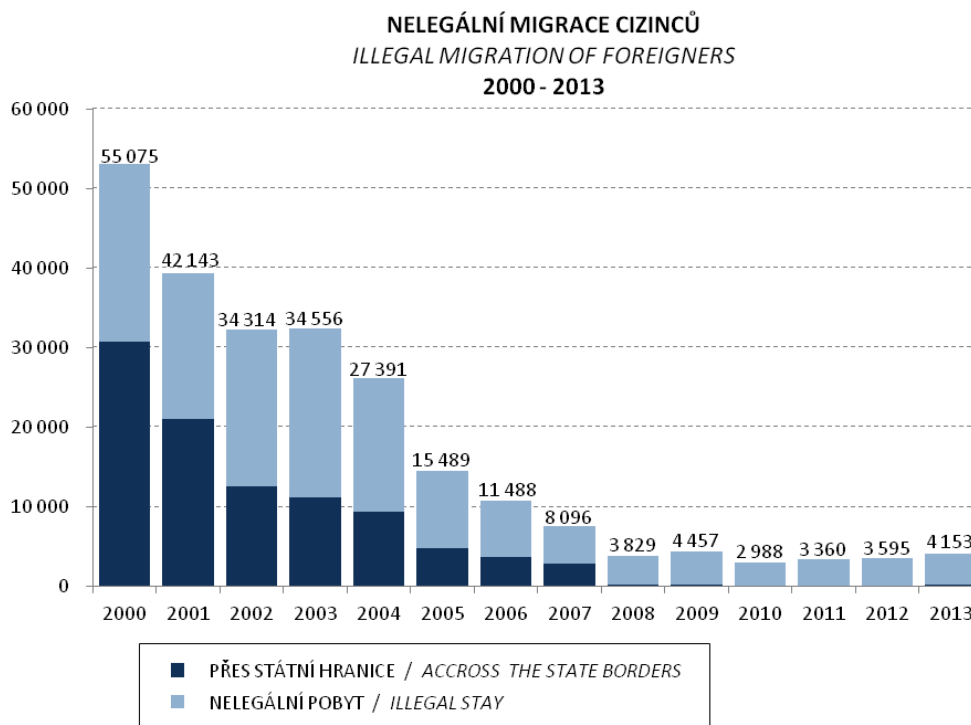
Nelegální migraci dělíme na:

- Nelegální migrace přes státní hranice ČR
- Nelegální migrace – porušování pobytového režimu

Nelegální migraci přes státní hranice se rozumí případ, kdy osoba nepovoleným způsobem překročí státní hranice.

Porušování pobytového režimu vyplývá ze zákona o pobytu cizinců: povinnost mít zdravotní pojištění, požádat nejpozději 14 dní před vypršením povolení k pobytu o prodloužení tohoto povolení nebo pracují u zaměstnavatele anebo na místě, kde nemají pracovní povolení a další.

Graf 6 - Nelegální migrace cizinců

Zdroj: *Nelegální migrace cizinců: 2002-2013* [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: www.czso.cz

V České republice od 2008 zanikla nelegální migrace způsobená neoprávněným překročením státních hranic. To je způsobeno především zrušením hraničních kontrol v rámci vstupu do Schengenského prostoru. V roce 2011 bylo zjištěno, že v České republice žije 3 360 cizinců, kteří nerespektují zákony týkající se jejich pobytu. Z toho nejvíce Ukrajinců a Vietnamců. Počet ilegálních cizinců je pouze orientační.

Někteří cizinci se již před příjezdem do hostující země rozhodnou pro nelegální pobyt. Ostatní se mohou dostat do konfliktu zcela neúmyslně, například při podpisu dokumentu, kterému cizinec nerozumí.

Problematika ilegálních pobytů se řeší již od roku 2005, kdy již tehdy byla situace neúnosná. Jedním a asi nejlepším řešením by bylo zavedení tzv. regularizace. Toto opatření zvolily již Itálie, Řecko, Velká Británie, Portugalsko či Španělsko. Země udělily zpravidla amnestii pro žadatele o azyl nebo amnestii pro lidi bez oprávnění k pobytu.⁴⁹ V České republice toto prozatím nebylo přijato.

„Regularizace je bezesporu jedním z nástrojů, které státy EU běžně používají v boji proti nelegální migraci. V České republice je to zatím téma, které se moc nediskutuje ani mezi odborníky, natož ve veřejné debatě. Naším cílem je zde tuto debatu rozproudit,“ říká právní expertka Rady vlády pro lidská práva Pavla Burdová Hradečná.⁵⁰

Zhodnocení kladů a záporů regularizace:

Při legalizaci by zanikl černý trh, čím by stát získal peníze do státních fondů. Podobným kladem je i fakt, že by cizinci přispívali daněmi na stárnoucí populaci vzhledem ke snižující se porodnosti. V neposlední řadě by zmizela diskriminace vůči cizincům, kteří by se lépe a více orientovali v pracovních vztazích⁵¹ a byli by tak chráněni.

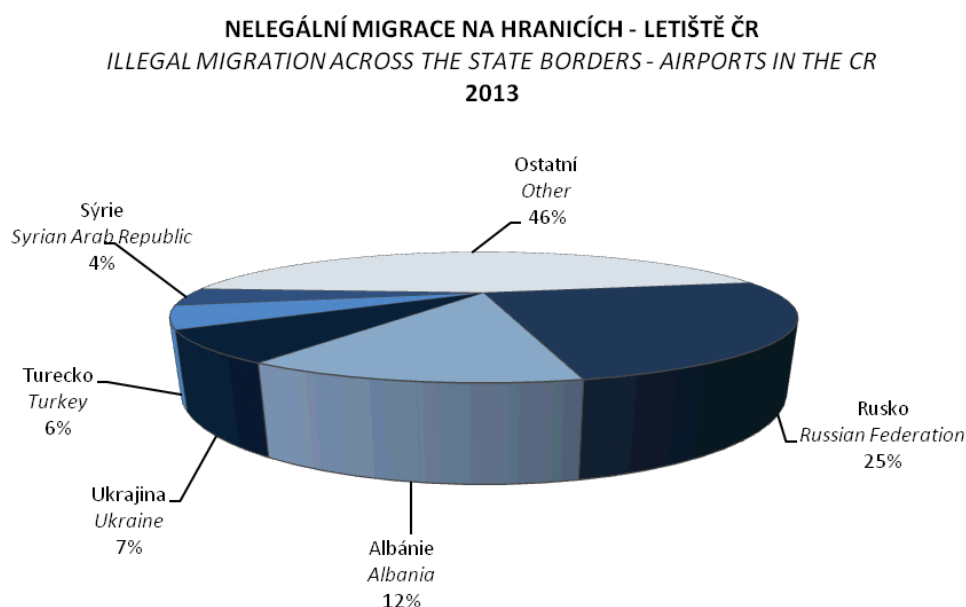
⁴⁹ **Regularizace nelegální migrace.** [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <http://www.migraceonline.cz/cz/temata/regularizace>

⁵⁰ **Jak řešit nelegální pobyt cizinců?** [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/jak-resit-nelegalni-pobyt-cizincu-tiskova-zprava>

⁵¹ **Zákoník práce.** In: 262/2006 Sb.

Jako hlavní negativum se považuje fakt, že regularizace vlastně podporuje nerespektování právního řádu. Regularizací stát vlastně nijak nezabrání vzniku ilegální migrace, pouze ji přehodnocuje a napравuje. V posledních letech se také hovoří o bezpečnosti občanů hostující země.

Graf 7 – Nelegální migrace na hranicích – Letiště ČR

Zdroj: *Nelegální migrace na hranicích – Letiště ČR: 2013* [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: www.czso.cz

V období mezi červencem a srpnem 2014 zadrželi policisté celkem 77 osob, které pobývaly na území České republiky nelegálně. Většina těchto osob se pohybovala na našem území po uplynutí platnosti oprávnění k pobytu. 22 cizinců nedisponovalo žádným platným vízem nebo povolením k pobytu. Nejčastěji šlo o státní příslušníky Ukrajiny (7 os.) a Vietnamu (5 os.)⁵²

⁵² **Nelegální migrace v ČR za období 31. týdne 2014.** [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-v-cr-za-obdobi-31-tydne-2014-od-28-cervence-do-3-srpna-2014.aspx>

6.1. Vliv nelegálního pobytu cizinců

V praxi se ilegální pobyt odráží nejvíce v zaměstnání. Cizinci, kteří nemají veškerá povolení k pobytu, jsou ochotní přijmout jakoukoliv práci bez ohledu na jejich kvalifikaci. Tím snižují standart svůj i českých pracovníků. Zároveň zaměstnavatel, který zaměstnává osobu ilegálně, tím získává nižší náklady, a zároveň vyšší zisky.

Toto odvětví se řídí zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Zákon o zaměstnanosti popisuje nelegální práci následovně:

1. výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah, nebo
2. pokud fyzická osoba-cizinec vykonává práci v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání nebo bez tohoto povolení, je-li podle tohoto zákona vyžadováno, nebo v rozporu se zaměstnaneckou kartou vydanou podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky nebo v rozporu s modrou kartou; to neplatí v případě převedení na jinou práci podle § 41 odst. 1 písm. c) zákoníku práce,
3. pokud fyzická osoba-cizinec vykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu bez platného povolení k pobytu na území České republiky, je-li podle zvláštního právního předpisu vyžadováno.

Počet nezaměstnaných českých občanů se pohybuje kolem tří milionů. Není to způsobeno pouze tím, že by cizinci braly občanům ČR práci. Nejvíce cizinců pracujících v České republice pochází z Ukrajiny a ostatních východních zemí. Tito lidé provádí manuální práce za minimální mzdu, překračují zákonem stanovenou pracovní dobu⁵³ a jsou zaměstnavatelem vykořisťováni. Protože stát nekontroluje pracovní podmínky, může zaměstnavatel bez ostychu využívat tuto „levnou pracovní sílu.“ Čech by práci za takových podmínek nepřijal.

⁵³ Pracovní doba činí nejvýše 40 hodin týdně

Úřad práce má povinnost nabídnout volné pracovní místo nejprve občanům ČR, poté občanům EU, a pokud dosud nenajde vhodného kandidáta, může práci nabídnout občanovi třetí země.

Stává se, že některé úřednice jsou ochotny za úplatu podržet cizinci místo, tak, že české žadatele či žadatele z EU z nějakého důvodu na pracovní pozici nepřijme a přijme poté cizince ze třetích zemí. Češi ovšem práci za malé peníze sami odmínají, nechají si dobrovolně vložit jen razítko a jsou nadále vedeni úřadem práce. Nezaměstnanost má pro cizince vyšší následky než pro českého občana. Cizinec nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti i přesto, že odvádí státu daně a platí sociální pojištění. Pokud tedy cizinec přijde o práci, končí mu tím automaticky i vízum za účelem zaměstnání, protože neplní původní účel. Stejně je to v případě, že podnikatel na živnostenský list, nesmí pozastavit živnost. Pokud by tedy neměl zakázky, neplní zde účel pobytu a musí zem opustit.

Pokud by stát kontroloval podmínky, za jakých cizinci pracují, musel by zaměstnavatel zvýšit standard, mzdu, a poté by bylo pracovní místo atraktivní i pro českého občana. Snížila by se tak nezaměstnanost a snížil by se počet povolení za účelem zaměstnání, protože by zde bylo jen minimum míst, které by mohli cizinci obsadit. Pokud tedy hovoříme o manuální práci.

7. KRIMINALITA ETNICKÝCH MENŠIN A CIZINCŮ

Trestná činnost cizinců vyplývá ze statistik vedených cizineckou policií a policií ČR.

Tabulka 2- Podíl kriminality cizinců na objasněných případech v ČR

Podíl kriminality cizinců na objasněných případech	
Rok	Procento
1994	6,9
1995	7,1
1996	6,8
1997	6,4
1998	6,8
1999	7,2
2000	5,7
2001	4,7
2002	5,2
2003	6,0
2004	6,4
2005	5,9
2006	6,1
2007	6,4
2008	7,0
2009	6,7

Zdroj: MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-807-2513-352

Podíl kriminality na objasněných skutcích se v České republice pohyboval mezi 4,7 - 7,2%. V průměru se cizinci podíleli na trestné činnosti ze 6,3%.

V porovnání s podílem občanů ČR na kriminalitě, je podíl cizinců poněkud větší.

Trestná činnost je rozdělena do několika skupin dle druhu. Jedná se o kriminalitu majetkovou, násilnou, mravnostní, hospodářskou, dále máme kriminalitu ostatní a zbývající.

8. STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Definice státního občanství dle nálezu Ústavního soudu zní takto:

„Z obecného hlediska lze státní občanství definovat jako časově trvalý, místně neomezený právní vztah fyzické osoby a státu, který je proti vůli fyzické osoby zpravidla nezrušitelný, na jehož základě vznikají jeho subjektům vzájemná práva a povinnosti spočívající zejména v právu fyzické osoby na ochranu ze strany státu na jeho území i mimo něj, v právu pobytu na jeho území a na právu účasti na jeho správě veřejných záležitostí“⁵⁴.

Ústava České republiky⁵⁵ v čl. 12 odst. 1 upravuje otázky státního občanství velice stroze: „Nabývání a pozbývání státního občanství České republiky stanoví zákon“, odst. 2 Ústavy České republiky zaručuje jistotu. Říká, že: „Nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství“. Zároveň nám zákon o státním občanství říká, že „Na udělení státního občanství České republiky není právní nárok“⁵⁶

Podmínky a udělení státního občanství řeší v České republice zákon. č. 186/2013 Sb, o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). Zákon č. 186/2013 Sb, nabyl účinnosti 1. 1. 2014 a nahrazuje zákony č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Uvedený zákon upravuje způsoby nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, prokazování a zjišťování státního občanství České republiky, vydávání osvědčení o státním občanství České republiky, vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství České republiky, a přestupky na úseku státního občanství.⁵⁷

⁵⁴ **Nález Ústavního soudu České republiky:** čl. II. In: 207/1994 Sb. ze dne 13. září 1994.

⁵⁵ **Ústava České republiky.** In: 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992.

⁵⁶ **O státním občanství České republiky a o změně některých zákonů:** § 12. In: 186/2013 Sb

⁵⁷ **O státním občanství České republiky a o změně některých zákonů:** § 1. In: 186/2013 Sb.

Nový zákon se přiklání především k integraci cizinců do společnosti v České republice. Snaží se především o integraci z hlediska rodinného, pracovního či sociálního.

Nová právní úprava většinu stanov nemění. Největší a jistě nejžádanější novinkou pro cizince je, že se novela plně přiklání k možnosti existence dvojího či vícero státního občanství. Dle dřívějšího zákona o státním občanství bylo podmínkou pro udělení Českého státního občanství vzdání se svého původního občanství. V souvislosti s novelou zákona o státním občanství vzrostl zájem cizinců o udělení státního občanství ČR. Pravidlo o dvojím občanství se týká i Čechů. Umožňuje jim si ponechat své dosavadní občanství – tedy české, pokud by chtěli získat občanství jiného státu. Za zmínku jistě stojí i další úprava týkající se správních poplatků. Před rokem 2014 mohl cizinec zaplatit za udělení českého občanství částku až 10.000 Kč. Momentálně nemůže částka překročit 2.000 Kč⁵⁸.

Hana Malá z oddělení komunikace Ministerstva vnitra informovala, že: *“Za prvních sedm měsíců letošního roku požádalo o občanství 4 380 cizinců, loni za stejnou dobu jich bylo jen 1 266. Vcelku očekávaně se zvýšil i počet žádostí, jimž ministerstvo vyhovělo. Zatímco za celý loňský rok ministerstvo udělilo 2 253 občanství, letos to jen za první pololetí bylo 2 945, a to ještě bez započtení občanů Slovenska, jejichž statistika zatím není zpracována”*.⁵⁹

O udělení státního občanství rozhoduje ministerstvo vnitra na základě žádosti.

Žádost o udělení státního občanství podává zájemce na odboru matrik, oddělení státního občanství. Spolu se žádostí je třeba sepsat životopis psaný volnou formou, který nemá žádnou předepsanou podobu. Je důležité se tímto životopisem představit, uvést co děláme, jaké máme koníčky, popsat svou rodinu. Samozřejmostí jsou doklady totožnosti, pas či povolení k pobytu a veškeré matriční doklady – rodný list, oddací list, doklad o rozvodu. Ministerstvo vnitra požaduje i výpis z rejstříku trestů a potvrzení, že nejsme státním dlužníkem – například, že nemáme nedoplatky na daních.⁶⁰

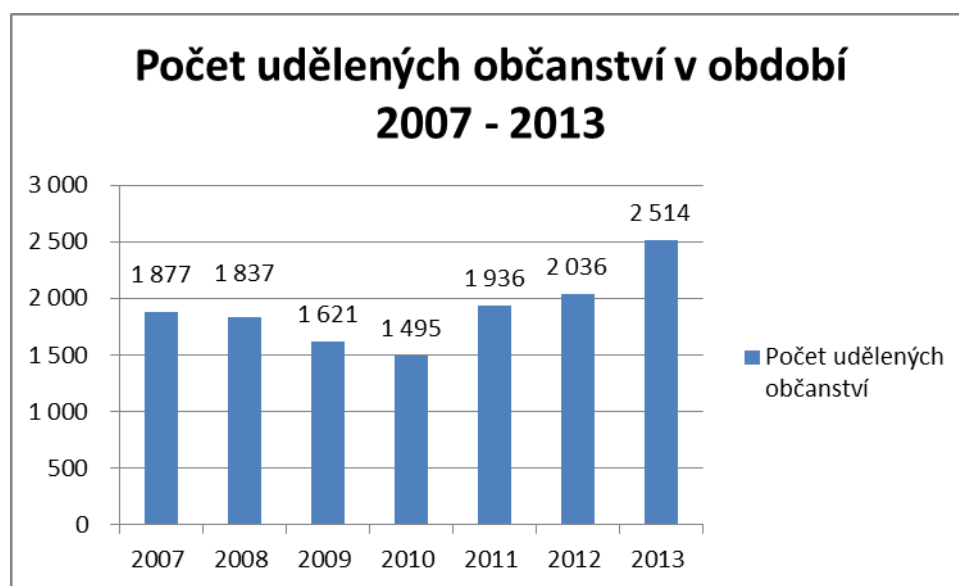
⁵⁸ **Vlastní zjištění**

⁵⁹ **Zájem o české občanství letos prudce vzrostl, uspěly už tisíce cizinců.** [online]. 23.8.2014. [cit. 2014-09-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zadatelu-o-ceske-obcanstvi-vyrazne-pribylo-fk9-/domaci.aspx?c=A140820_193433_domaci_jj

⁶⁰ **Vlastní zjištění**

Úřednice mohou požadovat předložení dalších dokladů a většinou se tak i v praxi děje. Vyžadují mnoho dalších osobních dokladů a potvrzení, dále prodlužují lhůty, málo informují žadatele o průběhu řízení. Ačkoliv by se úřednice měli chovat v souladu s etickým kodexem, není tomu tak. Na dotazy žadatelů není ochotně odpovídáno, nejsou poskytnuté rady ani informace. Úřednice se chovají nadřazeně.⁶¹

Graf 8 - Státní občanství ČR nabytá v letech 2007 - 2013.

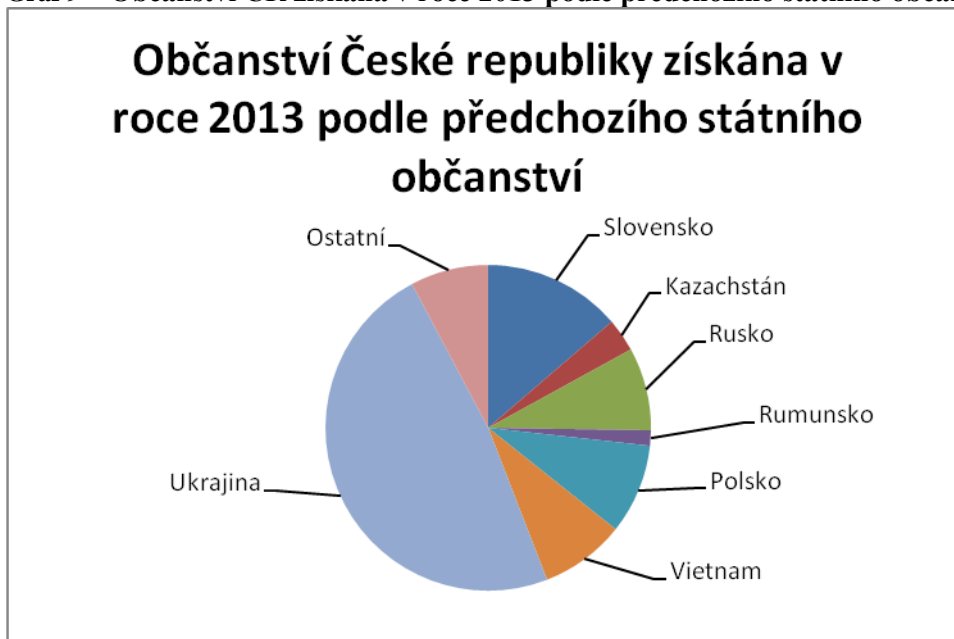

Zdroj: Cizinci: Nabývání státního občanství ČR. Vlastní zpracování. [online]. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: www.czso.cz

Ze statistiky, uveřejněnou Českým statistickým úřadem můžeme vidět, že počet udělených státních občanství do roku 2010 klesal, poté roste. S účinností nového zákona upravující nabývání státního občanství můžeme očekávat nárůst žádostí. Nejvíce žádostí zaznamenali úředníci od občanů Ukrajiny, což bude jistě pokračovat vzhledem k nepokojům v jejich zemi.

⁶¹ Vlastní zjištění

Graf 9 – Občanství ČR získaná v roce 2013 podle předchozího státního občanství

Zdroj: Občanství ČR získaná v roce 2013 podle předchozího státního občanství: Vlastní zpracování [online]. [cit. 2015-02-19]

8.1. Nabytí státního občanství

Státní občanství České republiky se nabývá:

- a) narozením,
- b) určením otcovství,
- c) osvojením ,
- d) nalezením na území České republiky ,
- e) **udělením**,
- f) prohlášením, nebo
- g) v souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče (dále jen „náhradní péče“).⁶²

Nabytí státního občanství určením otcovství je zcela novou úpravou. Dřívější zákon takovéto nabytí nepopisoval. Určení otcovství se provede buď na základě souhlasného

⁶² O státním občanství České republiky a o změně některých zákonů: § 3. In: 186/2013 Sb.

prohlášení s matkou, která není občankou České republiky nebo po provedení genetické zkoušky určující otcovství. Po provedení genetické zkoušky o nabytí občanství dítěte rozhodne soud.

8.1.1. Podmínky pro udělení státního občanství

Zákon o státním občanství požaduje výhradu, aby žadatel přetrvával na našem území na základě povolení k trvalému pobytu minimálně po dobu pěti let. Tento předpoklad se vztahuje pro občany třetích zemí. Jde-li o žadatele, který je občanem státu Evropské unie, Švýcarska nebo státu, který je smluvní stranou Dohody o evropském hospodářském prostoru platí pobyt v délce tří let. Žadatel dále musí prokázat, že se na území pohyboval v rozsahu jedné poloviny doby povolení k pobytu.

Možná negativním požadavkem pro cizince může být prokazatelnost znalosti českého jazyka a také základní znalost ústavního systému České republiky a základní orientaci v kulturně-společenských, zeměpisných a historických reáliích České republiky. Cizinci, kteří dokážou, že po dobu tří let navštěvovali základní, střední či vysokou školu, kde byl vyučován český jazyk, nemusí tuto zkoušku skládat. Jedná se o určité zlepšení vzhledem k faktu, že cizinci sem často přichází s malými dětmi, které se ve škole rychle začlení, svou rodnou zem si možná ani nepamatují a tak je pro ně získání českého občanství něco přirozeného a měly by mít možnost toto občanství získat. Stejný nárok by měli mít děti narozené na území České republiky, pokud na území žijí bez přerušení, až do doby plnoletosti. K těmto okolnostem Česká legislativa nepřihlíží. Uvedu svůj příklad, narodila jsem se v ČR, a ve dvaceti letech jsem žádala o české občanství, celý proces trval převážně rok, s tím, že úřednice požadovaly nesmyslné dokumenty, staré deset a více let, které jsou vzhledem k uspořádání dokumentů na úřadech téměř nemožné přiložit. Podobný případ zažil Čech, který získal britské občanství a ztratil tak české, při znovuzískání českého občanství úřad vyžadoval dokumenty, které britská ambasáda nebyla schopna předložit.

V předchozích letech museli znalost českého jazyka dokazovat i cizinci studující na českých školách. To však zdržovalo pracovníce, které měly prozkoušet cizince, přestože se jednalo pouze o formalitu. Cizinec prokázal znalost češtiny tak, že přečetl článek, který

mu pracovnice úřadu předložila a měl být schopný o tomto článku s pracovnící hovořit. Jednalo se o porozumění textu, a základní znalost českého jazyka. Je samozřejmé, že cizinec, který v České republice žije již od let, kdy navštěvoval českou základní či střední školu zkoušku složil. Názory cizinců a úředníků se schodovaly v tom, že minulý zákon tyto možnosti neupravoval, což nebylo dobře, protože sem přichází mnoho cizinců s malými dětmi, kteří se rychle naučí řeči, snadno se začlení a již sami sebe nepovažují za cizince.

Pokud cizinec podmínky splnil, složil státoobčanský slib na městském úřadě příslušném jeho trvalému pobytu, odevzdá doklad o povolení k pobytu, získá příslušné české doklady a vydá se mu listina o udělení státního občanství.

Obrázek 3 - Listina o udělení státního občanství České republiky

ČESKÁ REPUBLIKA
MINISTERSTVO VNITRA
odbor všeobecné správy
oddělení státního občanství a matrik

Č.j.

LISTINA

O UDĚLENÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ

Ministerstvo vnitra uděluje podle ustanovení
§ 7 zákona České národní rady č. 40/1993 Sb.,
ve znění pozdějších předpisů

státní občanství České republiky

níže jmenované :

Jméno a příjmení:

Datum a místo narození:

V Praze dne 30.5.2012

JUDr. Kateřina Guluškinová
vedoucí oddělení/

Státoobčanský slib složen dne:

Razítko a podpis

Zdroj: autor

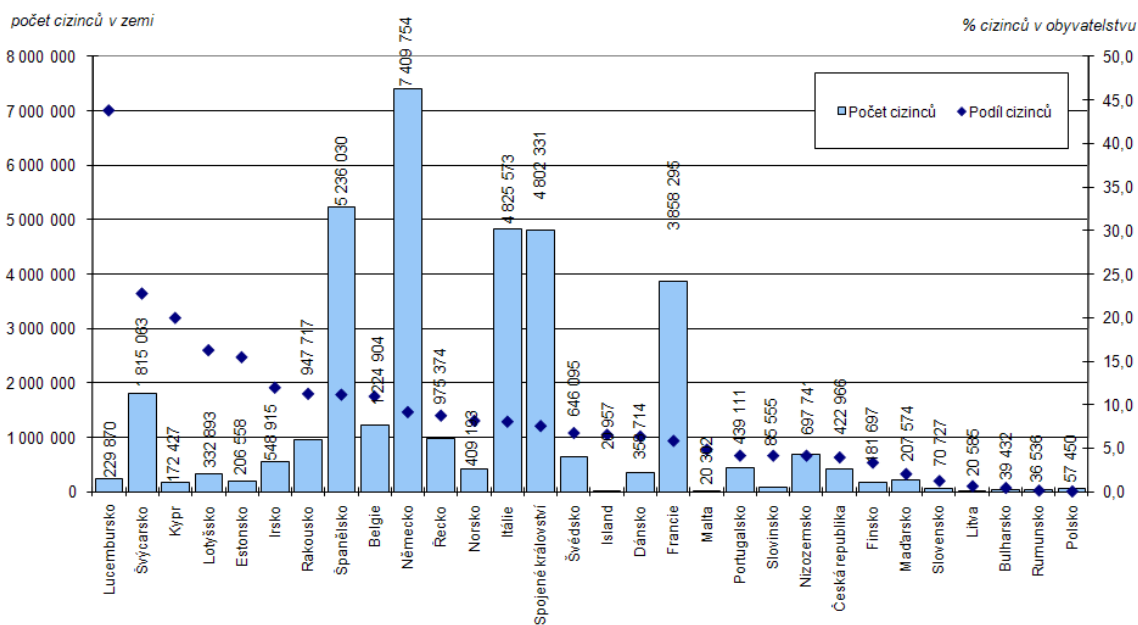
9. MIGRACE A STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Tyto dva koncepty spolu velmi úzce souvisí. V České republice dochází ke stárnutí populace a fakt, že rok od roku se do České republiky stěhuje stále více cizinců, aby se zde vzdělávali, pracovali nebo zakládali rodiny, může přinést jisté pozitivum jak z oblasti ekonomické, kulturní či sociální. Do České republiky v porovnání s evropskými státy přichází žít malé procento cizinců.

Migrace je celosvětovým fenoménem. Lidé opouští své země, kulturu a putují za vidinou kvalitnějšího života. Důvodem jsou války, nízká životní úroveň. V České republice nejsou zatím cizinci většinou obyvatelstva vítáni. V nedávném průzkumu vyšlo najevo, že Češi se nejvíce bojí přistěhovalectví.⁶³ Pokud se ale cizinec v nové zemi integruje do společnosti, může to být pro něj kvalitnější domov, po kterém toužil. Dalším krokem je získání českého státního občanství a plné začlenění.

Graf 10 – Počet cizinců v evropských státech

Vybrané evropské státy: počet cizinců v zemi a jejich podíl na obyvatelstvu (Pramen: Eurostat, SÚ)

Údajek 1.1. 2012

Zdroj: Počet cizinců v evropských státech a jejich podíl na obyvatelstvu [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: www.czso.cz Graf č. 1 – Počet cizinců v Praze dle státního občanství

⁶³ Češi se nejvíce bojí terorismu a přistěhovalectví, ukázal vládní průzkum. [online]. 23.2.2015 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tretina-cechu-se-boji-terorismu-vetsina-chce-ochranu-hranic-evropy-1fd-/domaci.aspx?c=A150223_113611_domaci_kop

Graf 11 – Počet cizinců v Praze dle státního občanství

Zdroj: Nejčastější státní občanství cizinců v Praze: vlastní zpracování [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: www.czso.cz

Graf 12 – Počet cizinců ve středočeském kraji dle státního občanství

Zdroj: Nejčastější státní občanství cizinců ve středočeském kraji: vlastní zpracování [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: www.czso.cz

10. PROBLEMATIKA CIZINCŮ Z POHLEDU STÁTU

Mezi dlouhodobé a stále aktuální problémy řadíme nelegální pobyt cizinců, nelegální zaměstnávání a také problém zdravotního pojištění.

Nelegální migrace a zaměstnávání má zásadní dopad na ekonomiku státu. Z nelegálního zaměstnávání plynou finanční ztráty z důvodu neodvádění daní a také neplacení pojištění. Nelegální migrace může přinést riziko v podobě zvýšené kriminality a přenosu nemocí. V současné době je největším rizikem terorismus.

Zdravotní pojištění cizinců je problémovou oblastí. Lékařská péče je pro cizince často nedostupná a největším problémem je, že cizinci dluží zdravotnickým zařízením sumy za poskytnutou péči.

Pro cizince existuje dvojitý systém zdravotního pojištění. Veřejná zdravotní pojištění, a smluvní (komerční) zdravotní pojištění. Veřejné zdravotní pojištění je charakterizováno komplexností a všeobecností. Veřejné zdravotní pojištění zajišťuje veškerou zdravotní péči českým občanům. Vztahuje se jen na určité cizince. Platí pro cizince, kteří mají na území ČR trvalý pobyt, zaměstnance zaměstnavatele se sídlem nebo trvalým pobytem na území ČR,⁶⁴ dále všechny cizince v režimu zákona o azylu.

Soukromé zdravotní pojištění má charakter pojistné smlouvy mezi pojišťovnou a cizincem. Cizinci, kteří nemají nárok být zapsáni v systému veřejného pojištění, jsou povinni mít sjednanou smlouvu o komerčním pojištění. Cizinec je povinen předložit doklad o pojištění spolu s žádostí o povolení k pobytu. Soukromé zdravotní pojištění využívají především zahraniční studenti. Pojišťovny nemají povinnost smlouvu s cizincem uzavřít, také obsah je plně na pojišťovně. Cizinci, kteří mají pouze pojistné produkty, zanedbávají své zdraví, nechodí na preventivní prohlídky a mohou tak ohrozit naše zdraví. Může se jednat o nemoci AIDS, TBC (15,7% cizinců) či syphilis (až 30% osob zakažených syphilis jsou cizinci) Zde může vyplynout hypotéza, že cizinci, kteří mají získat trvalý pobyt a stát se

⁶⁴ **O veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů: § 2. In: 48/1997 Sb.**

součástí veřejného zdravotního pojištění, zanedbají své zdraví a v době, kdy vstupují do veřejného pojištění, může být jejich léčba velmi nákladná.

Největším problémem jsou ovšem dluhy způsobené cizinci vůči zdravotnímu zařízení. V roce 2013 byly neuhrazeny dluhy za cizince v částce 51 012 000 Kč.⁶⁵ Poměr mezi občany EU a třetích zemí je stejný. Nejvyšší náklady působí cizinci ve věku od 20 do 60 let. Za zdravotní péči platí cizinci převážně v hotovosti.

Dluhy vznikají při narození dítěte cizincům. Matka, která je pojištěná, neví, že musí pojistit i své dítě a při komplikacích vznikají dluhy, které matka není schopná uhradit. Nebo se stane, že nevědomost matky způsobí, že pojišťovna již nechce nemocné dítě pojistit.

Nevědomosti cizinec by šlo zamezit, pokud by je se stát více zapojil do informovanosti cizince, a například lékař již před porodem upozornil klientku, že musí své dítě pojistit zvlášť. Pojištění by mělo být povinné.

O problému rodiček se vyjádřil MUDr. Karel Filip, CSc., MBA, ředitel Fakultní Thomayerovy nemocnice s poliklinikou:

"Cizinka je zaměstnaná, ale bez trvalého pobytu v ČR, nemá možnost pojistit narozené dítě jinak než u komerční pojišťovny. Ta ho nepojistí, dokud nemá prohlídku a není zdravé, navíc pokud je po narození na JIP a účet je velký, jsou i s úhradou problémy. Cizinka má sice možnost pojistit sebe na porod u VZP, ale pojistka je za 52 000 Kč, a to málokterá udělá, spoléhá na to, že její péče jde ze zákonného pojištění (je zaměstnaná) a dítě nebude potřebovat drahou péči a 10 000 až 15 000 Kč za ně uhradí"

Thomayerova nemocnice řeší problém v podobě 50% záloh do propuštění a zbytek ve splátkách. Cizinec musí podepsat dohodu o provedené léčbě a také dohodu o uznání dluhu za péči. Pokud pacient nespolupracuje, dluh nesplácí, či nemá doklady v pořádku, obrací se nemocnice na cizineckou policii. Policie poté cizinci neprolouží vízum a ten zemi

⁶⁵ **Zdravotní péče o cizince** [online]. [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/kapitola/290027-14-r_2014-0214

opouští. Někdy se snaží kontaktovat zaměstnavatele či příbuzné a známe a vymáhají dluh.⁶⁶

⁶⁶ **Po cizincích zůstávají dluhy, zákon má upravit jejich zdravotní pojištění.** [online]. 27.6.2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://domaci.eurozpravy.cz/zdravotnictvi/96369-po-cizincich-zustavaji-dluhy-zakon-ma-upravit-jejich-zdravotni-pojisteni/>

11. PROBLÉMY CIZINCŮ

Značné problémy vidí cizinci ve vztahu úředníků k nim a také v dodržování zákonem stanovených lhůt. Při žádostech, ať již k povolení k pobytu či k získání českého občanství udává stát požadované dokumenty. Během procesu však tyto dokumenty úředníkům nestačí a chtějí další a další. Mnoho případů je vzhledem k měnícím se právním úpravám složitých a úředníci nevědí jak postupovat. Cizinci si připadají, že úřednice úmyslně stěžují celý proces, aby žadatele odradily. Prodlužují lhůty, jsou lhostejné a nejsou ochotné cizinci vysvětlit administrativní postupy. Je zde jazyková bariéra, což by na takovémto místě nemělo být. Na odboru, kde pracují úředníci s cizinci, by měl být úředník vzdělaný a měl by ovládat cizí jazyk. Úřednice se často nad cizince povyšují, cizinci v rozhovoru uvedli, že se cítili být ze strany úředníka šikanováni, k čemuž by v žádném případě nemělo docházet, vzhledem k tomu, že cizince by úředník měl považovat jako klienta, stejně jako v ostatních státních sférách. Dotazovaný Brit uvedl, že si ihned všiml rozdílu v chování úřednic k občanům EU a občanům třetích zemí.

Každý případ je individuální a nelze k němu přistupovat stejným způsobem. Například uvedený Brit měl problém s úřady při vyřizování státního občanství, protože úřednice požadovaly dokumenty staré dvacet let, které britská ambasáda nemohla předložit. I přesto, že britská ambasáda vydala potvrzení, že doklady neuchovává, české úřady nevyšly cizinci vstříc. Tento případ není ojedinělý a cizinec ani úřednice nevědí jak postupovat.

11.1. Případ z praxe

Problém s udělováním povolení k pobytu přiblížím na skutečném případě z praxe.

Muž z Ukrajiny žije v České republice již patnáct let. Poslední dva roky zde pobývá na základě povolení k trvalému pobytu. Pracuje zde na živnostenský list, provádí manuální práce. Nikdy nebyl trestně stíhán a není dlužníkem vůči tomuto státu. Pět let byl v manželství s ženou, také Ukrajinkou, se kterou má 8 letou dceru. Tato rodina se plně integrovala do české společnosti, jejich dcera, která se v České republice narodila,

navštěvuje základní školu. Tito manželé se rozhodli po určité době k odloučení a později k rozvodu.

Muž si našel novou přítelkyni a jejich vztah trval nějakou dobu. Svou dceru z předchozího manželství má ve střídavé péči. Dcera si novou přítelkyni velmi oblíbila a tak se muž rozhodl, že se znovu ožení. Jeho současná manželka také pochází z Ukrajiny, kde také žije se svým osmnáctiletým synem.

Vše vypadalo idylicky, dokud manželé nezačali jednat s úřady.

Žena si požádala o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem soužití rodiny⁶⁷. Žádost se již nevztahovala na syna, protože byl v době podání žádosti čerstvě plnoletý. Samozřejmě však nechtěli syna nechat samotného na Ukrajině, rozhodli se tedy přihlásit ho na českou střední školu, aby se mohl začlenit, naučit se jazyk a poté se uplatnit na českém pracovním trhu.

Přijímací řízení proběhlo v pořádku i přes jazykovou bariéru, ředitelka střední školy chlapce přijala a ujistila ho, že vzhledem k podobnosti jazyků se za dva měsíce začlení a školu bez větších problémů dokončí.

Chlapec tedy dodal žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. I přes to, že byl chlapec na střední školu přijat, žádost o povolení k pobytu mu byla na základě § 56 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců zamítnuta. Úřad uvádí, že chlapec není schopen studovat na úrovni střední školy, vzhledem k jeho znalosti českého jazyka. Dále je zde podezření ze zneužití víza. Pokud zvážím úroveň přijímacího testu z českého jazyka konkrétně na Českou zemědělskou univerzitu v Praze, myslím, že ani tato úroveň neodpovídá studiu, odborné češtině, kterou jsou psána skripta. Se získáním víza za účelem studia na vysoké škole nemají cizinci žádné problémy. Ani ti, kteří sem jdou studovat sami, bez rodiny. Úřad nemůže vědět, zda bude cizinec vysokou školu navštěvovat nebo zda ji dokončí. V praxi známe mnoho případů studentů, kteří nezvládli studium na ČZU⁶⁸, měla by jim tedy skončit platnost víza. Tito studenti však přestupují na jiné vysoké školy,

⁶⁷ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů:** § 42a. In: 326/1999 Sb

⁶⁸ Česká zemědělská univerzita v Praze

převážně na soukromé a jejich vízum je nadále platné. V případě, který uvádím, šlo o víc než pouze o vízum za účelem studia, je zřejmé že rodič nechce opustit své dítě a odjet do jiné země, pokud má možnost vzít ho sebou.

Chlapec tedy žije a pracuje na Ukrajině a navštěvuje otčíma na základě pozvání spolu s matkou.

Manželka zmíněného muže stále čeká na vyjádření úřadu o povolení dlouhodobého pobytu za účelem soužití rodiny. Lhůta pro rozhodnutí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem soužití rodiny je 270 dnů. U většiny povolení k pobytu je lhůta 60 dní. Svatba se uskutečnila v červnu 2014. Rozhodnutí by mělo přijít do dubna tohoto roku. Od doby podání žádosti úřad manžele nekontaktoval, neinformoval je o průběhu řízení.

Pobyt za účelem soužití rodiny je komplikovaný v tom, že jej stát pečlivě prověřuje s úmyslem zamezit účelovým sňatkům⁶⁹. Fiktivní sňatky napomáhají k legalizaci pobytu cizinců. Počet sňatků uzavřených v České republice, kdy je alespoň jeden z manželů cizinec tvoří 10% všech uzavřených sňatků v ČR. Získané statistické údaje jsou z roku 2013. V tomto roce uzavřelo manželství celkem 4086 párů, kdy alespoň jeden byl cizinec. Největší počet zahrnují páry, kde je žena českou občanskou a muž cizincem. V roce 2013 bylo takových párů 2370. 1473 bylo smíšených párů, kdy byl muž občanem České republiky a žena byla cizinkou. 234 krát uzavřeli manželství dva cizinci. Nejčastěji se jednalo o smíšený pár Čechů a Slováků. Muži si nejčastěji vzali za ženu Ukrajinu či Rusku. České ženy volily za manžely Němce a Angličany. Rozvodovost je v poměru stejná jako rozvodovost českých manželství.

K 5.11.2013 zastupitelské úřady přijaly 1437 žádostí o krátkodobé vízum z titulu rodinného příslušníky EU/ČR. V 89 případech bylo vízum zamítnuto z důvodu uvedeného v § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky obdrželo 24 žádostí o nové posouzení důvodů neudělení víza, z čehož

⁶⁹ **O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů:** § 20, ods. 5. In: 326/1999 Sb.

v 8 případech žádosti vyhovělo.⁷⁰ Zde vydíme, že v malém procentu úředník nemusí vždy rozhodnout správně.

Pro cizince je proces získání občanství nákladný, a především po psychické stránce vyčerpávající. Lhůta pro rozhodnutí je příliš dlouhá, za devět měsíců od podání žádosti se může mnoho věcí změnit. Během žádosti manželé uvádí finanční prostředky, finanční situace se může během devíti měsíců zhoršit i zlepšit. Manželství jistě neprospěje odloučení. Proces může přispět k rozvodovosti.

Problematika soužití rodiny je velmi citlivé téma, měl by se proto zřídit úřad, který by se zabýval jen těmito povoleními. Úřednice by měla manžele poznat, znát jejich příběh, poznat je osobně, eventuálně konzultovat případ s další pověřenou osobou a na základě toho rozhodnout, zda se jedná o fiktivní manželství. Celý proces by neměl trvat déle než tři měsíce.

Dalším stěžením zmíněnému páru je, že manžel, který žije v České republice, může v průběhu čekání na vyjádření úřadu o povolení k soužití rodiny podat tak zvané „Pozvání k návštěvě ČR“ pro svou manželku a jejího syna pouze na dobu maximálně 90 dnů, dvakrát do roka. Pozvánku ověřují odbory cizinecké policie. Cizinecká policie může žádost zamítnout bez udání důvodu. V březnu 2015 dostali žena se synem povolení na plných devadesát dnů. Předešlou návštěvu schválila cizinecká policie pro ženu v plném rozsahu, pro chlapce pouhých 18 dní. Opět bez udání důvodu. Chlapec by v době návštěvního pobytu mohl navštěvovat kurzy českého jazyka. Úřady mu znemožňují se začlenit.

V tomto případě opět vidíme problematiku nedodržování lhůt. Problém vznikl s přechodem agendy od cizinecké policie. Za dobu, kdy se problematikou zabývají administrativní úřednice a ne cizinecká policie dochází k různým komplikacím. Pracovníci cizinecké policie byli odborně kvalifikovaní, znali právní úpravu a získali zkušenosti především letitou praxí. Byli schopni cizincům poradit, a byli také schopni rozpoznat falešné doklady. Pokud

⁷⁰ **Statistika prokázaných účelových sňatků a prokázání účelovosti.** [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/poskytnute_informace/statistik_a_prokazanych_ucelovych_snatku.html

budou nadále agendu cizinců spravovat nezkušení pracovníci, bude docházet nejen k nelegálním pobytům a zaměstnávání, ale také k dlouhým procesům povolování pobytů. Celý proces získání občanství je velmi složitý. Úřady si mezi sebou předávají dokumenty a často dochází ke ztrátě dokladů cizinců, jak již během získání povolení k pobytu, tak během procesu získání českého občanství. Řešením by bylo proces zjednodušit a přizpůsobit praxi.

Agendu by měla získat zpět cizinecká policie, ministerstvo vnitra by mělo být kontrolním orgánem, aby znovu nedocházelo ke korupčnímu jednání. Oblast zabývající se cizinci je velmi složitá a vyžaduje mnoho zkušeností, nejen teoretických znalostí.

Vzhledem ke zvyšujícím se uzavřeným sňatkům s cizinci by měl být zřízen obor zabývající se pouze touto problematikou.

12. ZÁVĚR

Hlavním výstupem této práce je posouzení problémů týkajících se migrace a pobytu cizinců nejen pohledu státu, ale také z pohledu cizinců.

S migrací se potýká nejen Česká republika a Evropská Unie, migrace je světovým problémem.

V České republice považujeme za největší problém nelegální pobyty a také nelegální zaměstnávání cizinců. Tyto dva pojmy spolu úzce souvisí. Češi mají pocit, že jim cizinci berou práci a snižují tak standart. Přitom v případě cizinců dochází k vykořisťování a nedodržování zákonem stanovených podmínek pro zaměstnávání. U zaměstnaných cizinců by se mělo kontrolovat nejen povolení k zaměstnání, ale také dodržování určitých podmínek ze strany zaměstnavatele. Tím by stát zamezil, aby zaměstnanci vykořisťovali tuto „levnou pracovní sílu“ a tato pracovní místa by se stala atraktivní pro české občany.

Velký počet studujících cizinců se nelíbí nejen českým studentům, ale také politikům. Stát platí za studující cizince ročně více než dvacet miliard korun. Studenti se však nesnaží o integraci a překonání jazykové bariéry, proto i po získání vysokoškolského titulu je minimum zahraničních studentů uplatněno na českém pracovním trhu. Poslankyně za hnutí ANO usiluje o zpoplatnění studia pro cizince. S tím bych souhlasila, jen pro cizince, kteří mají průměr horší než 1,8. V případě studentů, kteří se snaží začlenit, naučit se český jazyk a najít zde nový domov by se jednalo o diskriminaci a mělo by jim být umožněno studium v České republice zadarmo. Na vysokých školách by se tak uvolnila místa pro české studenty.

Agenda udělování povolení k pobytu přešla v roce 2011 od cizinecké policie na úřad Ministerstva vnitra. Složitou agendu tedy začaly spravovat úřednice, které problematice nerozuměly, a vznikl chaos. Ani po třech letech některé úřednice nejsou schopné poradit a vysvětlit cizinci náležitosti či postup procesu. Velkým problémem je i neochota a nevhodné chování ze strany úřednic. Úřednice by se měly řídit etickým kodexem úředníků a zaměstnanců veřejné správy. Po přechodu agendy se přestaly dodržovat

zákonné lhůty s odkazem na velký počet žádostí. Od roku 2008 je počet žádostí převážně stejný. Cizinecká policie lhůty dodržovala. Aby agenda fungovala, musí ji vykonávat zaměstnanci vzdělaní, kteří znají složitou právní úpravu týkající se cizinců. Nejdůležitější jsou však zkušenosti, které zaměstnanci cizinecké policie měli, a proto agenda fungovala efektivněji.

Stát přistupuje ke všem příchozím cizincům stejně. Většina cizinců není a nebude přínosem pro náš stát. Nemají zájem se přizpůsobit a začlenit se. Cizincům, kteří se chtějí integrovat, naučit se jazyk, studovat a pracovat a zakládat zde rodiny by měla být poskytnuta pomoc ve formě integračních programů. Tito cizinci mohou kladně ovlivnit populaci ČR zvýšením porodnosti a zamezením tak stárnutí populace. Cizinci opouští svou zem za vidinou lepšího života, a pokud se budou dodržovat české zákony a budou se provádět kontroly zaměstnávání cizinců, mohou se tito cizinci plně začlenit. Začlenění je však největším problémem. Minimum cizinců se chce plně integrovat do majoritní společnosti a občané ČR nejsou ochotni cizince přijmout. Více by se tedy měla prosazovat integrační politika ČR, aby byla veřejnost více informovaná o otázkách migrace a potlačovala se intolerance a diskriminace.

13. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Právní předpisy:

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů
Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád
Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)
Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců.
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 1/1993 Sb., ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky
Nález ústavního soudu České republiky č. 207/1994 Sb., ze dne 13. září 1994 čl. II.
Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
Zákon č. 310/1999 Sb., o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky.
Zákon č. 325/1999 Sb., zákon o azyl
Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně některých souvisejících zákonů

Vyhláška MŠMT č. 137/1993 Sb., ze dne 23. dubna 1993, kterou se stanoví kritéria pro prokazování znalosti českého jazyka žadatelů o udělení státního občanství České republiky

Rozhodnutí Rady a Komise 94/1/ES, ESUO ze dne 13. prosince 1993 o uzavření Dohody o Evropském hospodářském prostoru mezi Evropskými společenstvími, jejich členskými státy a Rakouskou republikou, Finskou republikou, Islandskou republikou, Lichtenštejnským knížectvím, Norským královstvím, Švédským královstvím a Švýcarskou konfederací (Úř. věst. L 1 ze dne 3.1.1994)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny

Směrnice Rady 2004/114/ES ze dne 13. prosince 2004 o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby.

Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006

Knižní publikace:

ŠTEFKO, Martin, KODLINSKÁ, Kristina. *Analýzy sociálních práv cizinců z hlediska unijního i českého práva.* Vyd. 1. V Praze, Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-464-3.

MOULISOVÁ, Marcela, PhDr. Ph.D., *Kriminalita etnických menšin a cizinců.* Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-335-2.

TRBOLA, Robert a Miroslava RÁKOCZYOVÁ. *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR.* 1. vyd. Editor Robert Trbola, Miroslava Rákoczyová. Brno: Barrister, 2011, 181 s. ISBN 978-808-7474-198.

HRADECNÁ, Pavla, Marie JELÍNKOVÁ a Pavel ČIŽINSKÝ. *Řešení otázek neoprávněného pobytu cizinců: situace v ČR a ve vybraných evropských zemích.* Praha: Linde Praha, 2011, 267 p. ISBN 978-807-2018-697.

KING, Russell. *Atlas lidské migrace*. 1. vyd. Překlad Richard Olehla. Praha: Mladá fronta, 2008, 192 s. ISBN 978-802-0417-060

BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Etnické komunity v české společnosti*. Vyd. 1. Praha: Ermat, 2006. ISBN 80-903-0867-8

BROUČEK, Stanislav a Tomáš GRULICH. *Migrace a česká společnost: výběr textů a diskuse z konference k aktuálním problémům migrací*. Vyd. 1. Praha: Etnologický ústav AV ČR ve spolupráci se Senátem PČR, 2012. ISBN 978-808-7112-618.

Internetové zdroje:

Statistika prokázaných účelových sňatků a prokázání účelovosti. [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/poskytnute_informace/statistika_prokazanych_ucelovych_snatku.html

Po cizincích zůstávají dluhy, zákon má upravit jejich zdravotní pojištění. [online]. 27.6.2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://domaci.eurozpravy.cz/zdravotnictvi/96369-po-cizincich-zustavaji-dluhy-zakon-ma-upravit-jejich-zdravotni-pojisteni/>

Zdravotní péče o cizince [online]. [cit. 2015-03-02]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/kapitola/290027-14-r_2014-0214

Češi se nejvíce bojí terorismu a přistěhovalectví, ukázal vládní průzkum. [online]. 23.2.2015 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tretina-cechu-se-boji-terorismu-vetsina-chce-ochranu-hranic-evropy-1fd-/domaci.aspx?c=A150223_113611_domaci_kop

Zájem o české občanství letos prudce vzrostl, uspěly už tisíce cizinců. [online]. 23.8.2014. [cit. 2014-09-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zadatelu-o-ceske-obcanstvi-vyrazne-pribylo-fk9-/domaci.aspx?c=A140820_193433_domaci_jj

Nelegální migrace v ČR za období 31. týdne 2014. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-v-cr-za-obdobi-31-tydne-2014-od-28-cervence-do-3-srpna-2014.aspx>

Regularizace nelegální migrace. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z:

<http://www.migraceonline.cz/cz/temata/regularizace>

Jak řešit nelegální pobyt cizinců? [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z:

<http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/jak-resit-nelegalni-pobyt-cizincu-tiskova-zprava>

Odbor azylové a migrační politiky. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/odbor-azylove-a-migracni-politiky.aspx>

Ministr vnitra rozhodl o budoucnosti cizinecké policie. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/ministr-vnitra-rozhodl-o-budoucnosti-cizinecke-policie.aspx>

Poslankyně chce cizincům zpoplatnit studium v češtině. [online]. [cit. 2014-10-21]. Dostupné z:

<http://www.novinky.cz/domaci/351100-poslankyne-chce-cizincum-zpoplatnit-studium-v-cestine.html>

Náležitosti žádosti o dlouhodobé vízum za účelem studia. [online]. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-skoly.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>

Dohoda o Evropském hospodářském prostoru. [online]. [cit. 2014-08-08]. Dostupné z:

http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/living_and_working_in_the_internal_market/em0024_cs.htm

Hlášení pobytu cizinců. [online]. [cit. 2015-02-07]. Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/hlaseni-pobytu-cizincu.aspx>

Za korupci při získání pobytu cizinců obviněno 15 lidí. [online]. 12.2.2014 [cit. 2015-02-23].

Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-korupci-pri-ziskani-pobytu-cizincu-obvineno-15-lidi/r~cb81250893d511e3ab550025900fea04/>

14. SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Obrázek 1– Průkaz o povolení k pobytu pro cizince ze třetích zemí	27
Obrázek 2 – Průkaz o povolení k pobytu pro občana EU.....	28
Obrázek 3 - Listina o udělení státního občanství České republiky.....	43
Tabulka 1-Přehled studujících cizinců na Pražských vysokých školách.....	19
Tabulka 2- Podíl kriminality cizinců na objasněných případech v ČR	36
Graf 1 - Vývoj počtu cizinců v letech 1999 – 2013 dle kategorizace pobytů.....	16
Graf 2 - Studenti VŠ - cizinci dle státního občanství (2013).....	20
Graf 3 - Srovnání počtu zahraničních studentů a českých studentů na různých typech škol	23
Graf 4 – Počet zaměstnaných cizinců v České republice	24
Graf 5 – Počet kladně vyřízených žádostí k trvalému pobytu v období od 1.1.2015 do 9.2.2015	27
Graf 6 - Nelegální migrace cizinců.....	31
Graf 7 – Nelegální migrace na hranicích – Letiště ČR.....	33
Graf 8 - Státní občanství ČR nabytá v letech 2007 - 2013.	39
Graf 9 – Občanství ČR získaná v roce 2013 podle předchozího státního občanství	40
Graf 10 – Počet cizinců v evropských státech	44
Graf 11 – Počet cizinců v Praze dle státního občanství.....	45
Graf 12 – Počet cizinců ve středočeském kraji dle státního občanství.....	45

